

SLOVENSKI NAROD

Naša vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati: do 30 petič 4 D, do 100 vrst D 50 p, večji inserati petič vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D

Upravišтво: Kraljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.
Uredništvo: Kraljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poština plačana v gotovini.

Slovenska politika

(Reminiscenca in perspektiva.)

O političnem razvoju slovenskih narodov v bivši Avstriji so slovenski in tudi neslovenski politični in kulturni zgodovinarji napisali že marsikaj lepega. Kako pestrja je v tem ozirju zgodovina, ki nam pripoveduje o bojih naših prednikov za pravico samosvojegega kulturnega in nacionalnega udejstvovanja v bivši Avstriji! Koliko področnega dela nas je stalo, predno smo izvojevali spoštovanje nemške in madžarske tuje pred našim kulturnim delom, pred našim jezikom, pred našimi upravičenimi, prirodopravno utemeljenimi nacionalnimi ideali.

Nesporno pa je, da je za vsem tem podrobni delom tičala globlja misel vodilja in da bi bili slovenski narodi v bivši Avstriji skoro gotovo že davno obupali, da se vedno in vedno ni ponavljala velika skupna ideja odrešitelskega, ideja vseslovenske solidarnosti. Iz te ideje so izhajale energije odporne, s katerimi smo klučevali tako na Češkem, kakor na jugu bivše Avstrije obupnim naskokom pangermanizma. — Zlasti za nas Slovence je pomenila misel vseslovenskega bratstva nenadomestljivo notranjo tolažbo in up na končno zmago našega naroda, naše narodne misli. V vsakem narodu se pojavljajo veliki upi in dvomi, ideali in hrepenenja, ki ustvarjajo prave narodne energije in mu določajo smer življenja. Tak veliki up in dvom, ideal in hrepenenje je bila za Slovence brez dvoma ideja vseslovenskega bratstva, vseslovenske solidarnosti. Tako razumemo navdušenost, ki se je polotevala naše mladine in naše inteligence vselej, kadar je bilo govora o vseslovenskem kongresu. S kakim ponosom smo čitali poročila o teh kongresih! Vedeli smo, da stopamo stem v kolo velike politične organizacije, ki bo edina v stanu, da nas državno osamoslasti, reši iz avstrijske jarma in obvaruje pred nacionalnim in kulturnim propadom. Vseslovenska ideja je končno razgibala tudi rusko diplomacijo in politiko v toliki meri, da je Rusija začela voditi kolikor-toliko svojo nacionalno politiko napram Balkanu, napram zapadnim slovenskim narodom, zlasti napram Avstriji v vidu vseslovanstva. Rusija je prav za prav imela dovelj drugega dela ter se srednja Evropa nje ni tikala. V to politiko jo je pritegnila le vseslovenska politika, torej vseslovenski pokret, ki je v glavnem izhajal iz narodov bivše Avstrije.

Preko vseslovenske ideje smo nato Slovenci prišli do praktičneje jugoslovenske ideje, ki nam je končno prinesla popolno državno in nacionalno osvobodjenje. Vseslovenska ideja je torej pred vojno služila našemu državnemu in nacionalnemu osvobodjenju.

Po vojni se je nekaj časa zdela, kakor da ideja vseslovenske solidarnosti ni več potrebna in da jo je treba nadomestiti z državnim egoizmom ter s splošno medsebojno izolacijo slovenskih držav.

Mednarodno življenje pa nam obratno dokazuje, da se države ne izolirajo, marveč da se zgrinjajo v velike interesne zveze. Obenem se nahajajo slovenski narodi, zlasti oni na zapadu v naravnost eksponiranih mednarodnih položajih. To velja za Poljsko republiko, velja za Českoslovaško in končno za Jugoslavijo. Na vse strani vidimo nasprotne in neoprijatelje, ki bi nam radi odgriznili košček zemlje ter nas spravili v zopetno gospodarsko in kulturno zavisnost.

Vprašanje slovenske solidarnosti je danes še bolj pereče kot pred vojno! Tam je bilo vprašanje medsebojnega notranjega navduševanja ter pripravljanja, tu je vprašanje ohranitve državne samostojnosti!

Treba je samo pogledati zemljevid in državno reorganizacijo Srednje Evrope, da se temeljito prepričamo o veličinski solidarnosti.

Vseslovenski kongresi kulturnih in znanstvenih organizacij se morajo postaviti čimprej zopet na dnevni red. Če smo se pred vojno shajali na mednarodnih vseslovenskih kongresih kot nekaki zaročniki, je sedaj potreba, da se vseslovenska skupnost dokumentira najprvo na področjih, gospodarskih in kulturnih področjih ter da se končno zaneša ta vseslovenska solidarnost v politične kabinete, med diplomacijo in državne vseh slovenskih držav.

Vseslovanstvo naj znova postane pokret najširše javnosti. Vsako veliko idejo, kateri želimo zmago, mora zanašati notranja inspiracija, navdušenje, ogenj, ljubezen! Potem se ustvari samo od sebe!

Tako je tudi z idejo vseslovenske

Nikola Pašić prekrizal vse opozicijske račune

Vodstvo HRSS pride pred sodišče. — Vlada Narodnega bloka neomajana. — Pogajanj med radikali in radičevci ni bilo.

— Beograd, 25. maja (Izv.) Beograd je včeraj doživel važno in veliko politično senzacijo. Radikalni klub je včeraj popoldne imel plenarno sejo v svojih klubskih prostorih narodne skupščine. Na dnevnem redu je bila določitev radikalnih kandidatov za državni svet, ki jih ima danes voliti narodna skupščina. Pri tej priliki je smatral voditelj radikalne stranke min. predsednik Nikola Pašić za najugodnejši trenutek, da poda v razčiščenje parlamentarne situacije pred današnjim sestankom skupščine jasno sliko o položaju Vlade Narodnega bloka. Pašićev govor je v veliki meri politični dokument. G. Pašić je govoril tako izrazito, tako jasno in tako odločno, ko še malo kdaj in to vsi brez izjeme povdarjajo. Na podlagi tega govora se v političnih krogih konstatira z največjo sigurnostjo, da ostane Narodni blok kompakten in enoten. Vse intrige klerikalne ostanke in ostale opozicije proti voditeljem samostojnih demokratov so ostale prazne in brezuspešne poskusi. — Klerikalci doživljajo polom za polomom. Pašićev govor je najjasnejši dokaz za to, da je bila demagoško zasnovana ofenziva klerikalcev in njih zaplenikov že vnaprej obsojena na negativne uspehe.

Najznačilnejši odstavki Pašićevega političnega govora je posvečen odnosom narodnoradikalne stranke do radičevcev. Ta odstavki je izjavil danes v parlamentu in v javnosti veliko zanimanje in v opoziciji pravo konsterniranost.

Ko je radikalni klub po kratki razpravi določil kandidate — člane državnega sveta, je min. predsednik g. Nikola Pašić povzel besedo. Njegov govor je trajal poludruugo uro, dosegel je uveljavljeni uspeh ter je učinkoval v moralnem in političnem oziru kar najboljše. Min. predsednik je med drugim najprej omenjal poročilo anketnega odbora. To poročilo g. Pašić obsoja v zelo ostrem tonu, ker smatra, da odbor ni proučil in proizvedel vseh dejstev, ki so važna za končni sklep glede verifikacije anketiranih mandatov HRSS in da poročilo na mnogih mestih ne odgovarja natlogi, ki jo je imel anketni odbor.

Min. predsednik je dalje posebno poudaril, da anketni odbor ni preiskal, kaj je bilo z Radičevci pogodbo z Madžarsko. To pogodbo so našli pri Radiču v žepu, naravno nepodpisano, toda na drugem mestu v drugem izvodu je bila lahko ta pogodba tudi podpisana! Stepan Radič je dalje naslovil na Zimovjeva pismo, v katerem pravi, da vporabi kot skrajno sredstvo v doseg svoje revolucionarne metode. Pri tem Radič naglašja, da je na to tudi pripravljen. Anketni odbor bi moral proučiti, ali je bila pri tem vmes kaka komunistično-revolucionarna organizacija. Umevno je, da tak trditelj g. Stepana Radiča ni bila samo platonična, marveč da je Stepan Radič imel na razpolago primerno revolucionarno organizacijo.

Omeniti je treba k temu poročilu, ki so bila razširjena takoj po končanih volitvah. Začelo so se širiti lažnjive vesti, da je opozicijski blok dobil večino. To je bilo dovolj Radičevcem množično, da so te vesti smatrale kot znak za pobuno. Radičevci so na mnogih mestih z ozirom na razširjene

tendencijske vesti o zmagi opozicijskega bloka zažigali vasi, organizirali ustake, streljali po brdih itd. Vse to jasno kaže, da je Stepan Radič stvarno gojil revolucionarno idejo. O tem anketni odbor ni dovolj točno razpravljal in potrebno je, da to prouči in konstatira verifikacijski odbor.

G. Pavle Radič je dalje omenjal ministrski predsednik, je večkrat prihajal k njemu in ga prosil, da se proces proti vodstvu HRSS abolira. G. Pašić je to odklonil in odgovoril g. Pavlu Radiču, da smatra, da so Stepan Radič in njegovi tovariši krivi in da njih aretacija ni nikak politični trik. Zato ne morejo biti abolirani, marveč je treba počakati, da sodišče izreče svojo besedo.

K tej izjavi je še min. predsednik pripomnil Pavlu Radiču: »Do takrat ne more biti nikake spremembe!«

Zelo obširno je nato g. Pašić govoril o takozvanih »pogajanjih med radikali in radičevci«. Njegova zadevna izjava odločno demantira vse kombinacije, ki jih je širilo opozicijsko časopisje v Beogradu, Ljubljani in zlasti v Zagrebu. — G. Pašić je kategorično izjavil:

Nikakij tajni sporazumi se ne vodijo z zastopniki Radičevce stranke. Izjavi, ki sta jih podala g. Pavle Radič in dr. Superina v narodni skupščini, ste tak, da se more verjeti v njih resnost, toda oni ne morete spreminjati sedanjih političnih situacij. To ne more iti tako brzo! Potrebno je, da radičevci z resnim delom dokažejo, da žele iskreno in trajno sodelovati pri konsolidaciji in okrepitvi naše države in da odstranijo vsak dvom, ki še obstaja v gotovih krogih.

Min. predsednik je končno tudi omenjal na spremembo radičevske politike, omenjal jo, da je ta sprememba lahko tudi začasna z ozirom na politične prilike in je prav lahko mogoče, da bi si radičevci želeli se vrniti k svoji stari politiki, čim bi bile za to razmere ugodne. Zato doslej še nismo ž njimi vodili nikakih pogajanj, se nismo ž njimi razgovarjali in ni nikdo imel pooblastila za kaka pogajanja. Tako pooblastilo ni bilo nikomu izdano! Privatno se lahko vsakdo pogaja z vsakomur, toda ta pogajanja niso potrebna za stranko. Če bodo pogajanja potrebna, bodo ta javna in jih bo vodilo vodstvo stranke. Za sedaj ni nikdo pooblaščen se pogajati z Radičevco stranko.

Glede zahtev Pavla Radiča po uknitvi »Obznanje«, je min. predsednik g. Pašić omenil, da tej zahtevi ni mogel ugoditi, dokler Hrvatski seljaški klub in vodstvo stranke izven kluba s svojim delom v skupščini in med narodom ne podasta dovolj jamstev, da stranka ni neorganizirane in vendar pri prvi priliki svoje stare, za državo škodljive politike.

Govor min. predsednika so navzoči radikalni poslanci poslušali z največjo pozornostjo. Pripomniti je treba, da je bila njegova beseda jasna in zdrava. Videti je bilo, da je min. predsednik Nikola Pašić tudi fizično še vedno krepak in da obvladuje vso situacijo.

Radikalni klub je govor premijera naše vlade pažljivo in intenzivno poslušal ter ga soglasno in z odobravanjem sprejel.

Konsterniranost v opozicijskem bloku

Vse opozicijske intrige prekrizane. — Razočaranje na vsej opozicijski fronti. — Komentarji opozicijskega tiska.

— Beograd, 25. maja. (Izvirno) Govor ministrskega predsednika Pašića v radikalnem klubu je z enim mahom podrli opozitivno fronto opozicijskega tiska proti Narodnemu bloku. Še včeraj je v zadnjem naskoku opozicijski tisk vseh skupin pod belim in senzacionalnim naslovom javljali, da so pogajanja med radikali in radičevci končana, da je dosežen sporazum in da so iz kombinacije RR izvzeti samostojni demokrati. »Politika«, »Pravda«, zagrebški listi, ljubljanski klerikalni in celo radikalno »Vreme« so z največjo sigurnostjo naznanjali, o doseženem sporazumu in sestavi vlade RR. Nekateri teh listov so celo trdili, da je bil sporazum na dvoru zelo simpatično sprejet. Značaj teh vesti je na zunaj kazal, da izvirajo iz ene in iste kuhinje. Med Pašićem in Pavlom Radičem je prišlo baje do sporazuma tudi glede razdelitve posamnih portfeljev in imenovanja

velikih županov oziroma podžupanov. Govor g. Pašića je uničil vse te kombinacije na jasn način dokumentiral kompaktnost in stabilnost Narodnega bloka na eni strani in na drugi strani popoln fljasko opozicijscev. Razočaranje vlade pri opoziciji je posneti tudi iz današnjih opozicijskih listov, kakor »Pravda« in »Politika«. »Pravda« glede politične situacije resignirano konstatira:

1. Dosedanja vladina koalicija ostane dalje.
2. Vodstvo HRSS bo sojeno.
3. Poročilo anketnega odbora je nepopolno in pride pred verifikacijski odbor. Vprašanje verifikacije anketiranih mandatov HRSS se odloga za nedoločen čas.
4. Radikalna stranka ne vodi nikakih pogajanj z HRSS. Radikalni zahtevajo, da radičevci pokažejo dejansko in iskreno svoto pripravljenost za delo.

politične solidarnosti, ki je naša najboljša praktična oblika medsebojnega garancijskega pakta svobode in samostojnosti v Vzhodni in Srednji Evropi. Na ta veliki cilj bomo morali odsej delati z vsemi silami.

Naš list je od vsega začetka oskrboval s tako idejo vseslovenskega osvobodjenja

Pravda dalje naglašja, da je radikalni klub soglasno sprejel govor ministrskega predsednika. Vtis je ta, da je g. Svetozar Pribičević uspel s svojo akcijo, da ohrani stari sporazum Narodnega bloka.

Pozicije slovenskih klerikalcev so najslabše. S svojim jezuitskim intrigantstvom, svojim neiskrenostjo in političnim šarlatanstvom so si pokvarili še zadnji svoj ugled. Potisnjeni so v kot in ne prihajajo nikjer v kako resno kombinacijo.

Tudi »Politika« piše in komentira govor ministrskega predsednika. Zlobno pristavlja, da sporazuma z radičevci ni in da radikalni klub v glavnem obstaja iz oseb, ki so prišle v skupščino s privoljenjem g. Pašića. Zato im g. Pašić v svojem klubu močno pozicijo. Situacija je sedaj jasna, ni nikakega sporazuma, radičevci so popolnoma pobiti in poraženi.

Važna avdijska ministra dr. Žerjava

— Beograd, 25. maja. (Izv.) Minister za šume in rudnike dr. Gregor Žerjav je bil včeraj popoldne na dvoru in je ostal tam dolgo časa. Minister dr. Žerjav je kralju krogi o politični situaciji. Opozicijski krogi o politični situaciji. Opozicijski poseben pomen in današnja »Pravda« komentira to avdijsko na ta način:

Avdijska ministra dr. Žerjava je imela političen značaj. Po odhodu z dvora se je minister v avtomobilu odpeljal na Avalo, kjer se je sestel s skupščinskim predsednikom Markom Tričkovićem in notranjim ministrom Božo Maksimovićem, ki sta že popreje prišla na Avalo. Pozneje se je pripeljal na Avalo tudi ministrski predsednik g. Nikola Pašić.

Velika potresna katastrofa na Japonskem

1500 človeških žrtev. — 70 milijonov jen škode.

— Pariz, 24. maja (Izv.) Včeraj popoldne je bil v Osači, Pobi in Tajimi silen, 11 minute trajajoči potres, ki je povzročil veličinsko škodo. Iz Londona prihajajo podrobnosti o potresu na Japonskem. Iz Tokija je bila poslana pomoč.

— Pariz, 24. maja (Izv.) Podrobna poročila slikajo novo potresno katastrofo, ki je zadela od potresov tolikanj trpečih Japonsko. Sobotni potres je bil katastrofal. Potres je obsegal zapadne dele Japonske in število človeških žrtev znaša tisoče. Najbolj so prizadeta mesta Kirokasa, Tokkoya in nekdanja prestolnica Kijota. V tem mestih je po potresu nastal silovit požar, ki je vpepeli skoraj vse dele mest. Kirokasa in Tokkoya sta porušeni, Kijota deloma. Prometne zveze so porušene. Ni nikakih zvez. Potresno akcijo vse množičevni aeroplani. Ti donajajo trpečemu in stradajočemu prebivalstvu najnujnejše potrebščine in zdravila. Rešilna akcija je zelo težavna. Iz Tokija je odplula močna eskadra aeroplanov. Prebivalstvo povsod kampira.

— Osaka, 24. maja (Reuter) Železnice, telefon in brzojavi so pokvarjeni v potresnem ozemlju. Intenziteta potresa je bila slična oni l. 1923. zavzema pa manjši prostorski obseg. V Tokkyoji je 200 mrtvih in 400 ranjenih. Tisoči prenočujejo na prostem. V Kirokasi je potres povzročil požar. Številne so človeške žrtve. Rešilne ekspedicije so odšle v prizadeta kraja.

— Osaka, 24. maja (Reuter) Potres na Japonskem se je raztezal na ozemlje 25 kvadratnih milj. Število človeških žrtev cenijo na 70 milijonov jen.

Amundsenov polet na severni tečaj

Nikakih poročil o Amundsenu.

Berlin, 25. maja (Izv.) Iz Stockholma ročil. Prvoine newyorške vesti, da je Amundsen dosegel severni tečaj, se iz Oslo demantirajo. Te vesti je razširil neki park, ki se nahaja v Severnem ledenem morju.

— Kodani, 25. maja (Izv.) Tu vlada največja napetost. O usodi Amundsenovi do snoci ničesar znanega. Da je Amundsen lahko vzel seboj večje množice bencina, ni vzel seboj radioaparata. Zato ni nikakih direktnih vezi z Amundsonom. Avtentičnih poročil v Amundsenovem povratku s severnega tečaja ni. Zrakoplovi se še niso vrnili v Kingsbay, sklepajo, da polet ni povsem posrečil in da se je moral Amundsen spustiti na tla.

RAZNE OTVORITVE SLAVNOSTI.

— Beograd, 25. maja. (Izv.) Veraj je bil pravoslavni praznik sv. Cirila in Metoda. Bilo je mnogo krstnih slav. Nekateri sta

novi so proslavili ta praznik prav svečano. Slavili so ga »čevabčkarji« in »škembarji«. Praznik Cirila in Metoda je na lep način proslavilo društvo za zaščito dece.

V Novem Sadu je včeraj praznoval 20. letnico tamošnji jugoslovanski Sokol. Mesto je bilo v zastavi. Proslava je bila svečana in udeležba iz vseh oddaljenosti in bližnjih krjev častna.

V Somboru je bila na svečan način otvorjena bolnišnica kralja Aleksandra in kraljice Marije. Je to ena najmodernejših bolnišnic, opremljena z vsemi potrebnimi instrumenti in laboratoriji. Svečani otvoritvi so prisostvovali v kraljevem imenu admiral Prica, minister za narodno zdravje dr. Slavko Mitić in član zdravniške komisije Društva narodov, ki proučavajo zdravstvene razmere v Jugoslaviji.

SLAVNOSTNA OTVORITEV TYRŠOVEGA DOMA V PRAGI

— Praga, 25. maja (Izv.) Danes je v Pragi velik dan Sokolstva. Na Maji strani so danes na najsvetejši način otvorili impozanten Tyršov dom. Svečanosti so prisostvovali predsednik republike dr. Masaryk, pet ministrov, primorac glavnega mesta Prage dr. Baxa in množičevni deputacije iz vseh slovenskih držav. Vier je razširjena solska ideja. Pred otvoritvijo je bila po glavnih ulicah sijajna manifestacija Sokolstva, katere se je udeležilo nad 25.000 Sokolov. Spreved je trajal dve uri. V sprevedu je bilo 250 zastav. Pri svečani otvoritvi so govorili minister Narodne obrambe Udržal, primorac dr. Baxa in delegati jugoslovenskega, ruskega, poljskega in lužičko-srbskega Sokola. Najdirlnejši je bil govor starost jugoslovenskega Sokolstva F. Grangla. Njegov govor so navzoči pozdravili z največjim navdušenjem in odobravanjem.

Borzna poročila.

Ljubljana borza.

Lesni trg.

Late 24-24 od 10—16 cm dolž. 2, 2 in pol, 3 in 3 in pol fco meja denar —, blago 280. Deske 24 mm 2, 2 in pol, 3 in 3 in pol, monte fco meja denar —, blago 500. Hraštovi frizi od 4—10 od 25—60 l. in II. fco, meja denar 1400. Bukova drva 1 m dolž, suha fco, Ljubljana, 10 vag. denar 21, blago 21, zaldjučki 21.

Zitni trg.

Pšenica Rosafé 80 kg rinfusa prompt par Ljubljana denar —, blago 480, pšenice avstralska rinfusa prompt par Ljubljana d. —, bl. 485, pšenica Hard Winter 2 rinfusa prompt par Ljubljana —, 500. Otrobi pšenini, drobni par Ljubljana prompt, par Ljubljana denar —, blago 190, koruza doba va maj, junaj par. Post. moč. —, 250, 1/2 makedonska 72-3 kg par. Ljubljana —, 400, ječmen 57-59 kg fco. makedonska post. —, blago 300, oves makedonski orig. par. LJ. —, 360, krompir beli fco. dol. postaja den. 125, —, krompir rumeni stal. post. —, 115, krompir rdečkast stal. post. —, 135.

Efekt: 2 in pol odstot. drž. rentja za vojno škodo, denar 188, blago 193, zaključki 192. Celjska posojilnica d. d. denar 200, blago 206, Ljubljanska kreditna banka, denar 225, blago 260, Merkantilna banka, denar 110, blago 110, zaključki 110, Prva hrvatska štedionica, denar 805, blago 812, Kreditni zavod, denar 190, blago 200. Strojne tovarne in livarne, blago 133, Trboveljska premogokopna družba, denar 378, blago 388, Zdravne papirnice, denar 110, blago 118, Stavebna družba d. d. Ljubljana, denar 265, blago 280.

Zagrebska borza.

Dne 25. maja. Sprejeto ob 13.

Devize: Pariz 11.73—11.83, Praga 179.10—181.50, Cariz 309.50—314.50, Newyork 60.18—60.98, London 294.50—297.50, Trst 243.80—246.80, Berlin 14.375—14.525, Dunaj 0.0852—0.0864. Valute: dolar 59.65—60.45.

Efekt: 7% inv. pos. iz leta 1921, 63—65, 2% drž. renta za ratu letu 187—190, Ljubljanska kreditna 250—255, Centralna banka 15—16, Hrvatska esk. banka 105—106, Kreditna banka Zagreb 105—108, Hipotekarna banka 61—61.25, Jugobanka 100—102, Prašteditona 805—810, Slavenska banka 69—70, Eksploatacija 356—378, Drava d. d. Osijek 180, Sečerana Osijek 580, Isis d. d. 68—69, Nihag 47, Gutman 395, Slavke 170—175, Slavonija 52—53, Strojne tovarne —, Trboveljska 380, Union paromlin 450, Vevče 100—110.

Inozemske borze.

— Cariz, 25. maja. Borza: Beograd 8.525, Pariz 26.45, London 25.125, Newyork 0.077, Milan 20.825, Praga 15.325, Dunaj 0.00728.

— Trst, 25. maja. Borza: Beograd 40.80—40.90, Pariz 126.50—127, London 120.55—120.85, Newyork 24.75—24.85, Cariz 479—481.50, Praga 73.50—74, Dunaj 0.0445—0.0450.

Narodna skupščina

Zunanji minister o prijateljski zvezi z Grško. — Mirna seja. — Zakon o osnovnih šolah.

Beograd, 25. maja. (Izv. Ob 12.) Radnici so po velikem govoru voditelja narodnopravne stranke formalno potlačili. Klerikalci so potisnjeni v ozadje, v opozicijskih krogih splošno razočaranje. Položaj Narodnega bloka okrepljen. Za današnje sejo narodne skupščine je vladalo primerno zanimanje. Nekateri so računali, da pride do viharne kravalov in incidentov, ki so jih nameravali organizirati slovenski klerikalci povodom odgovora prosvetnega ministra na interpelacijo radi imenovanju srbskih profesorjev. Odgovor je danes izostal. Minister odgovori klerikalcem na eni prihodnji seji.

Pred otvoritvijo današnje seje, na katere dnevnemu redu je bila volitev članov v državni svet, je bil sestanek načelnikov parlamentarnih skupin. Opozicijski so zahtevali, da se jim prizna v številnem razmerju v državnem svetu. Vladina večina je to odklonila. Ob 11. dopoldne se je pričela plenarna seja.

Prosvetni minister Svetozar Pribičević je predložil narodni skupščini zakonski načrt o osnovnih šolah. Načrt je bil izročen zakonodajnemu odboru v razpravo.

Skupščinsko predsedstvo je dalje naznačilo, da je parlamentarni odbor predložil poročilo večine z oddvojenim poročilom manjšine glede zakona o poljedelskih kreditih. Ta zakon pride na dnevni red skupščine.

Imunitetnemu odboru je bilo izročeno več predlogov sodišč, ki zahtevajo izročitev raznih poslancev radi različnih prestopkov. Radičević dr. Milovan Zanic ima 42 slušateljev.

Na vrsto so prišle na to razne prošnje, pritožbe in interpelacije oziroma odgovori ministrov.

Posl. Cirković (rad.) je interpeliral zun. ministra glede preganjanja naše narodne manjšine na Grškem od strani grških oblasti. Grške oblasti odrekajo naši manjšini vse politične, kulturne in cerkvene pravice. Naš narod je prisiljen se izseljevati. Grške oblasti pa dovoljujejo izseljevanje le na Bolgarsko, Rodnino, ki se žele naseliti v Jugoslavijo konfiscirajo Grški celo premoženje in jim delajo največje ovire. Interpelant poziva zun. ministra, da naj upošteva žalostni položaj naše narodne manjšine na Grškem v trenutku ko vodi naša vlada pogajanja z Grško za sklenitev prijateljske zveze pogodbe.

Zunanji minister dr. Ninčić je izjavil: V te mitroitu se vodijo pogajanja z grško vlado. Upam, da dovedejo ta pogajanja do prijateljskega sporazuma. Vsa sporna vprašanja se rešijo na prijateljski način. Z grškim narodom nas ne vežejo samo prijateljska čustva, marveč tudi važni skupni interesi za skupno delo na Balkanu. Dokler se vodijo ta pogajanja, katerih uspeh je skoraj pričakovati, prosim, da g. narodni poslanec ne zahteva nadaljnjih pojasnil. Prosim ga, da se zadovolji s tem odgovorom.

Fin. minister je odgovarjal na razne interpelacije, opozicija ga je zelo ostro napadala. Prosvetni minister danes ni odgovoril na interpelacijo posl. Sušnika glede proforskih imenovanj v Ljubljani. Skupščina je nato prešla na dnevni red k volitvi članov državnega sveta. Zastopniki opozicije so se vzdružili glasovanja. Izvoljeni so bili v državni svet kandidati vladne večine. Seja je bila na to zaključena.

Beograd, 25. maja. (Izv. Ob 12.30.) Po izjavah, ki so jih oddali zastopniki opozicije: dr. Šuperina za radičevce, Dragotin Pečić za Dav. demokrate, Sušnik za klerikalce, Baljić za muslimane in Moskovljević za zemljoradnike, je predsednik odredil glasovanje o volitvi članov v državni svet.

Od osmih kandidatov, ki jih je v smislu zakona predložil kralj skupščini v potrditev, je narodna skupščina izvolila v državni svet: Živojina Babica, brigadnega generala, Svitislava Paunovića, velikega župana v p., Stevo Nešića, bivšega narodnega poslanca in gimn. direktorja v Kragujevcu in Pero Blagojevića, vel. župana v p.

Narodna skupščina je nato določila 6 kandidatov, od katerih ima kralj tri imenovati za člane državnega sveta. Kandidati so: Andra Petrović, gen. direktor neposrednih davkov, Janko Spasojević, veliki župan v p., Todor Tosić, predsednik sodišča v Zajčaru, dr. Danilo Katlić, načelnik ministrstva, Mihailo Babić, gimn. ravnatelj, in M. Stefanović, predsednik trgovskega sodišča v Beogradu.

Za kandidate je bilo oddanih 153 glasov. Opozicija ni glasovala.

Ob 12.10 popoldne je bila seja zaključena. Prihodnja seja jutri ob 10. dopoldne z dnevnim redom:

- 1.) Poročilo odbora o zakonu glede poljedelskih kreditov.
- 2.) poročilo ankete odbora o radičevskih anketiranih mandatih.

Kongres jugoslovensko-čehoslov. Lig v Celju

Včeraj v nedeljo se je vršil v staroslavenski Celju kongres jugoslovensko-čehoslov. lig, ki imata svoj sedež v Ljubljani in Mariboru. Gostje so došli z jutranjimi vlakci v Celje. Na kolodvoru jih je sprejel gostilni župan g. dr. Juro Hrašovec. — Sprejemni so prisostvovali srečni poglavar g. dr. Žužek, predsednik okrožnega sodišča g. dr. Kotnik, vojaški poveljnik g. polkovnik Naumović z vsemi častniki beljske garnizije in množica narodnega občinstva. Po zajutruku v Celjskem domu, kjer je župan dr. Hrašovec izrekel svojo dobrodošlico, so se gostje takoj napotili na Stari grad, da si ogledajo razvaline grada nekdanjega tako močnega celjskega grofova, ki so igrali v slovenski zgodovini tako odlično in važno vlogo. Diven razgled z Grada na srčkano mesto, na romantično okolico in rodovitno Savinjsko dolino, posuto z belimi trgi vasi, je vse očaral. Razvaline s Frišerikovim stolpom, ti edini ostanki in pričbe nekdanje moči in slave, so napravile mogočen vtis na goste, zlasti ko jim je v globoko zasnovanem predavanju g. profesor Orožen podal koncizen pregled zgodovine celjskih grofov, jih naslikal v vsi njihovi veličini ter orisal in ocenil vse njihove velikopotezne politične koncepcije. Vsi navzoči so napeto sledili njegovim večinoma zanimivim izjavam, zlasti onim, ki so se tikala stikov celjskih grofov s čehskimi vladarji in državni in delovanja znamenite češkega vojskovodje Jana Vitovca, svojčega v službi celjskih grofov.

Po povratku s Starega Grada sta imela razprta odnosa obeh lig — mariborske in ljubljanske — skupno sejo v svojem času — ironija usode — Bismarckovi sobi Celjskega doma.

Posvetovanje je otvoril predsednik mariborske Lige narodni poslanec g. dr. Ljudevit Pivko. Posvetovanju je prisostvoval tudi generalni konzul čehoslovanske republike g. dr. Otakar Beneš. Dr. Pivko je najprej predložil dnevni red za zborovanje, ki je bil enodušno sprejet, ter predlagal za predsednika zborovanja predsednika ljubljanske Lige g. dr. Karla Trillerja.

Dnevni red je obsegal te-le točke: 1.) Razprava in sklepanje o izgonu poedinih čehoslov. državljanz iz naše kraljevine; 2.) razpravljanje in sklepanje o projektirani proslavi prezidenta dr. Masaryka v Rogaski Slatini; 3.) izlet na Čehoslov. 4.) ustanovitev zveze jugoslovensko-čehoslov. lig v Jugoslaviji in 5.) ustanovitev Lige v Celju.

O prvi točki je podal obsežen referat g. dr. Reisman, na kar se je razvila živahna debata, ki so se udeležili g. dr. Pivko, dr. Kasal, Bareš, dr. Triller, R. Pustoslavšek in dr. Rapoc. Debatu je pokazala splošno enodušnost v naziranjih. Sklenilo se je sestaviti v tem vprašanju resolucijo, ki naj bi precizirala stališče Lig v tem problemu. Za sestavo te resolucije je bil izvoljen poseben odevk in sicer g. dr. Pivko, dr. Reisman, R. Pustoslavšek in dr. Kasal.

O proslavi prezidenta dr. Masaryka se je enodušno sklenilo, prirediti to proslavo dne 1. junija na avstrijski avstrijski Slatini.

Privedite naj ima predvsem manifestacijski in propagandni namen, da se popularizirajo stremeljenja Lig tudi med Hrvatini in Srbli.

O ekskurziji na Čehoslov. se je sklenilo, da se ta izlet definitivno določi na dan 7. septembra t. l. Izletniki posejijo Bratislavo in Prago, eventualno tudi Brno.

O ustanovitvi zveze jugoslovensko-čehoslov. lig v Jugoslaviji je poročal dr. K. Triller. Po kratki debati se je sklenilo takoj pristopiti k ustanovitvi take zveze. Lj. Liga je dobila nalogo, da sestavi pravila za to zvezo. Zveza se naj ustanovi že na sestanku v Rogaski Slatini dne 1. avgusta, kamor naj se povabijo tudi Lige iz Zagreba in Beograda.

O nameravani ustanovitvi liginega poverjenstva v Celju se je razpredla kratka debata. Na predlog g. R. Pustoslavškega je bilo sklenjeno, naj se osnuje v Celju samostojna Liga ter se naprosi navzočega celjskega župana g. dr. Hrašovca, da vzame v svoje roke vsa pripravljala dela. Po izpisanju dnevnega reda je predsednik g. dr. Triller zaključil posvetovanje.

Ob 13. popoldne se je vršil v veliki dvorani Celjskega doma skupen obed, ki se ga je udeležilo okrog 200 oseb.

Poleg več odličnih narodnih dam in gospodov, ki se zanimajo za idejo slovenske vzajemnosti, so banketu prisostvovali: mestni župan g. dr. Juro Hrašovec, vojaški poveljnik g. polkovnik Naumović, komandant vojnega okruha g. podpolkovnik Berah, srečni poglavar g. dr. Žužek, predsednik okrožnega sodišča g. dr. Kotnik, starosta celjskih Slovencev g. dr. Josip Serbec in veleindustrialec g. Peter Majdič i. dr.

Vrsto napitke je otvoril župan dr. Hrašovec, ki je slavil čehoslov.-jugoslovensko bratstvo in vzajemnost. Dr. Triller je slavil zasluge, ki so si jih pridobili Čehi za Celje — minister dr. Pražak je odredil slovensko uradovanje na celjskem sodišču. Čehski klub je izvozel ustanovitve celjske slovenske gimnazije — ter nazdravil celjskemu mestu, čegar tri zlate zvezde se kot emblem vse Slovenije žare v našem državnem grbu. Generalni konzul g. dr. O. Beneš je, povdarjajoč važnost bratskega zblizanja slovenskih narodov nazdravil jugoslovensko-čehoslov. vzajemnosti. Srečni poglavar g. dr. Žužek je v vnešenih besedah napil prezidentu Čehoslovanske republike dr. Masaryku, g. dr. Kasal, predsednik Čehoslov. Obce v Ljubljani pa Nj. Vel. kralju Aleksandru. Govorili so starosta g. dr. Serbec o složnem delu, nar. posl. dr. Lj. Pivko o važnosti pokreta za zblizanje slovenskih narodov, gospod Beneš o čehoslov.-jugoslovenskem bratstvu in gospod Juvan o potrebi sloge med slovenskimi narodi. Veliko pozornost je vzbudil govor g. polkovnika Naumovića, ki je ob roki svojega doživljanja med svetovno vojno pri Smederevu, ko je njegova malobrojna četa premagala močni avstrijski odevlek, ker so bili avstrijski vojaški večina Sokoli, ki so z vzklikom »Mi smo Sokoli in se nečemo boriti proti bratom« odložili orožje, dokazoval, da pripada dober del zasluga za zmago v svetovni vojni vprizani sokolci.

ideji. Vsi navzoči govorniki so prireditvi navdušene ovacije. Končno je gl. urednik g. R. Pustoslavšek nazdravil herojski čehoslov.-ski in z lovornim zmage ovčanji jugoslovenski vojski, ki sta jamstvo za jugoslov. in čehoslov. boljše bodočnost.

Po zaključenem banketu je zbor oglasno odobril vse, na sestanku sprejete sklepe, s posebnim mpovdankom pa to-le resolucijo:

Jugoslov.-čsl. Lige v Ljubljani Mariboru sta na svojem kongresu dne 24. t. m. v Celju sprele to-le resolucijo: Obzajujemo, da je prišlo ministristvo socijalne politike v izvajanje zakona o zaščiti delavcev izganjati iz naših podjetij tudi nacionalno zavedne Čehoslovake, kar lahko kali prijateljsko razmerje k naši zavezniči Čehoslov. Vlado, slasti ministristvo soc. politike pristojno, da smatra narodno zavedne Čehoslovake glede bivanja in zaposlenja v naši državi za povsem enakopravne z našimi državljani, jim ne dela nobenih težav tudi pri izva-

janju zakona o zaščiti delavcev oziroma takoj razveljavi vse tozadevne odredbe, ki so morda v tem oziru že bile izdane.

Vodstvo jugoslov.-čehoslov. lig in narodne poslance pa pozivamo, da z vsemi močmi podpirajo praktično izvajanje programa naše organizacije, to je bratskega zblizavanja Jugoslovenov in Čehoslovakov.

Ob 16. so se ligši v spremstvu celjskega rodoljubnega občinstva odpeljali v Laško, ker jih je na kolodvoru sprejel srečni poglavar g. Pinkava. V restavracijskih prostorih ondotnega zdravilišča jih je v imenu tržke občine v lepem govoru, polnem iskrenosti pozdravil stari narodni, velezaslužen borce g. Elsbacher, kateremu se je presrečno zahvalil podpredsednik mariborske Lige g. dr. Reisman.

Izlet v Laško je lepo zaključil to uspešno prireditve, katere sadovi se pokažejo že v najbližji bodočnosti.

Občni zbor društva hišnih posestnikov

Včeraj ob 9. dopoldne se je vršil v mionski dvorani ob oblihi nedežbi članov redni občni zbor »Prvega društva hišnih posestnikov v Ljubljani«. Predsednik društva g. Frelih je v svojem nagovoru najprej pozdravil zborovalce, med temi posebnim prisrčnim govorom g. Beliča, odbornika zagrebškega društva, ter navzoče častnike. Nato je podal natančno in obširno poročilo o delu in boju odbora v doseg raznih olajšav in ugodnosti, ki so jih dosegli hišni posestniki potom svoje organizacije v novem stanovanjskem zakonu. V splošnem so dosegli, kot je konstatiral govornik, vsaj to, da imajo zdaj več pravice v svojih hišah. V preteklem letu je imel odbor 18 sej. Članov je imel lanske leto 1239, 25 jih je tokom leta izstopilo odnosno umrlo, na novo pa jih je pristopilo 79, tako da šteje danes društvo 1293 članov. Rešilo je društvo 193 vlog, zveza pa 700.

Ko je nastopila Davidovičeva vlada, se je izdelal za hišne posestnike zelo slab načrt stanovanjskega zakona, ki pa pozneje vvel padca kabineta ni prišel v pretes. Zveza je takrat nastopila proti in šla na delo zopet z nastopom nove vlade, pri kateri se je zvezi posrečilo, da je v znatni meri vplivala na izboljšanje položaja hišnih posestnikov. Društvo je doseglo tudi, da je odpadlo rajoniranje dimnikarjev.

Mestni občini je bil izročen že predlog, da se zniža vodarina in gostščina. Zveza je pristopila lanske leto k svetovni organizaciji hišnih posestnikov, ki ima svoj sedež v Parizu. Kongresa, ki se je vršil istotam, se je udeležil en odbornik Zveze.

Organizacija je bila posebno na delu glede davčnih zadev, v prvi vrsti hišnega davka.

H koncu letnega poročila se je predsednik toplo zahvalil tudi slovenskim dnevnikom, ki so vsestransko podpirali njihovo borbo, v kolikor je bila upravičena.

Za prvim govornikom je podal računski

zaključek za preteklo leto blagajnik društva g. Urbančič. Dohodok je bil 67.781,45 dinarjev, izdatkov 60.745,10 Din, tako da znaša prebitke 7036,35 Din. Blagajnik je med drugim kritiziral premajhno stanovsko zavest in slabo disciplino velike večine članov, ki ne plačujejo redno članarine. Revizorsko poročilo je podal g. Jeglič. Id je prebral, da so se našle knjige v najlepšem redu. Ob tej priliki se je zahvalil predsednik društva najstarejšemu članu društva g. Korski za izredno podporo 2500 Din, kar so vzeli zborovalci na znanje z odbravanjem. Članarina za prihodnje leto se je določila do 5000 Din najemnine 25 Din, do 10.000 40 Din, do 20.000 80 Din in čez 20 tisoč 120 Din članarine.

Naslednja točka je bila volitev novega odbora. Pri tem je bil soglasno sprejet predlog g. Cerovca, da se potrdi stari odbor, ki obstoji iz g. Ivana Freliha, Fr. Ks. Stareta, dr. J. Regalija, dr. Lovra Pežara, Josipa Urbančiča, Maksima Hrovatna, Jožeta Pirca, Ante Adamiča, Aleks. Gjuda, kanonika Sušnika, Simona Kmetetza in Avgusta Jenka. Ostanje tudi pregledovalni računovodja. Antonija Kadive in g. Josip Tribuč ter Jauko Jeglič. Lep nagovor na navzoče je imel nato zastopnik Zagreba g. Belič. Tudi on je spikal težko hišnega posestnika na Hrvaškem specifično v Zagrebu, obenem pa apeliral na navzoče, da postopajo obzirno s svj. najemniki, da se tako ustvari pogoj, ki je potreben za mirno sožitje gospodarja in najemnika. — Isto je poudarjal na to še g. Frelih. Nato je prišlo na vrsto tolačenje posamnih členov novega stanovanjskega zakona, čemur so navzoči sledili z velikim zanimanjem.

H koncu se je spregovorila že beseda o davkih, o čemer pa se je podla natančno na slika dne 21. junija, ko bo sklican v isto dvorano velik shod hišnih posestnikov.

Justifikacija morilca Nagliča v Ljubljani

Danes je bila Nagliču naznanjena zavrnitev prošnje za pomiloščenje. — Naglič popolnoma apatičen. — Nagliča jutri ob šestih zjutraj obesijo.

Ljubljana, 25. maja.

Danes zjutraj ob pol 10. je senat pod predsedstvom višjega sodnega svetnika dr. Kaiserja ter v navzočnosti votantov sodnika dr. Sajovica in sodnega svetnika dr. Gradnika ter državnega pravdnika dr. Ogoreutca v porotni dvorani na smrt obsojenemu Simonu Nagliču razglasil, da je pomiloščenje odklonjeno in da se ima justifikacija izvršiti jutri 26. t. m. ob šestih zjutraj.

Točno ob 9.30 dopoldne so trije pazniki pripeljali obsojenca, obločenega v jetniško obleko in z zvezanimi rokami v dvorano. Obsojenec se je mirno vsedel na klopi, videti je bilo na zunaj, da je popolnoma pripravljen na svojo usodo. Bil je docela apatičen. Nikake poteze razburjenosti na obrazu, da se morda v njegovi notranjosti odigrava težak boj. Takoj nato je vstopil v dvorano senat.

Predsednik dr. Kaiser je obrnil proti obsojencu rekel: »Dolžnost mi je, da vam objavim, da se bo smrtna kazen, na katero ste bili dne 13. decembra 1924 od porote obsojeni, jutri ob 6. zjutraj izvršila, ker glasno naredbe ministristva pravde z dne 12. t. m. niste bili pomiloščeni. Pripravite se vam bo torej na zadnjo pot in zato vas vprašam, če imate kako posebno željo ali, če hočete duhovnika.«

Obsojenec, ki je mirno in brezizrazno poslušal naznanilo, ni trenil niti z očesom ter je samo lakonično pripomnil: »Prosim, pokličite brata!« Predsednik mu je odvrnil, da bo njegovi želji, če je le mogoče, ugodeno in da bodo takoj brzojavili njegovemu bratu Josipu Nagliču v Spodnji Bernik pri Kranju. Obsojenec je nato pripomnil, da bi rad videl bratove otroke ter se poslovil od njih.

Dr. Kaiser je ugodil tudi tej obsojenčevi želji, nakar so Simona Nagliča odpeljali v samotno celico.

Kakor smo informirani, je stol sedmorice v Zagrebu dne 22. aprila t. l. zavrnil Nagličeva ničnostno pritožbo in potrdil sodbo porotnega sodišča iz razlogov, ker po podatkih razprave ni bilo mogoče smatrati Nagličevega zločina kot uboj, nego umor in to tudi z ozirom na mnenje izvedencev in pričevanje nekaterih prič glede Nagličeve duševne prištevnosti. Na podlagi mnenja izvedencev in izpovedih prič ni bilo mogoče dvomiti o njega duševni prištevnosti. Po zavrnitvi pritožbe je bila predložena potom pravosodnega ministra pomilostitvena prošnja na Nj. Vel. kralja. Prošnja je bila, kakor zgoraj omenjeno, odklonjena. Nekateri pravijo, da je Naglič duševno abnormalen, ker je povsem apatičen.

Kakor omenjeno, je bil Naglič dne 12.

dalje, da se mu je vse življenje dobro godilo, da je delal devet let v Ameriki, kjer si je pridobil precej premoženja. Dolarje je tu zamenjal na štirinast denar in je dobil okoli pol milijona dinarjev. »Moje življenje«, je rekel, »je bilo dobro, če ne bi prišlo do tega...« »Do tega« — do so ga napeljali drugi, nekaj pa da je bila kriva tudi žena sama, ki je hodila med časom, ko je bil on šest tednov v ječi radi nevarne grožnje, vedno skupaj z nekim žnidarjem. Dejanja, ki ga je izvršil se ne spominja, ker je preje pri Pirhu spil dva kozarca žganja in je bil polnoma zmešan. Je tudi zelo naglo jeze. Žal mu je edino za otroke — ima dva otroka, enega 2 leti starega in enega, ki še ni izpolnil leta. S hrano v zaporu je bil popolnoma zadovoljen in je rekel, da ni slaba. V ostalem se je popolnoma udal svoji usodi. — Popoldne ga obišče jetniški spovednik pater dr. Tominec. Naglič je pripravljen, da se spravi z Bogom.

Novinarji so se nato poslovili od Nagliča, ki je pri odhodu vsem segel v roko. Nazaj grede so srečali v predsobi jetnišnice krvnika Florijana Mausnerja, ki je v soboto prispel s svojim pomočnikom Karlom Hardtom v Ljubljano. Vprašali so ga, če ve katero justifikacijo da izvrši v svojem življenju. Mausner tega ni vedel navesti, pač je rekel, da se mu zdi, da menda v Jugoslaviji jutri obesi svojo 18 žrtev. Koliko jih je obesil popreje, se ne spominja. Mausner je uradnik V. skupine III. kategorije in je stalno nameščen pri sodišču v Beogradu. Na vprašanje, če je njegov posel težak, je lakonično odvrnil: »E, pa mora biti, če ne bi bilo mene, bi obesali trije drugi.« — Popoldne ob 17. prične Mausner s svojim pomočnikom postavljati na dvoršču sodišča vešala. — Svoj poklic izvršuje Mausner že od leta 1895. dalje. V ostalem je oženjen in ima v bližini Sarajeva posestvo. Tudi ima enega otroka.

Kdaj je bila zadnja justifikacija v Ljubljani?

Kakor smo zaznali, je bila zadnja justifikacija v Ljubljani leta 1878, in sicer se na Gradu obesili nekega madžarskega vojaka »špičkarja«, kakor so jim takrat rekli Ljubljančani. Justifikacija je bila takrat izvršena, kot že omenjeno, na Gradu, v poslopiju justične palače pa do danes ni bil še nihče obesen.

VIMEČETE VAS DENAR SKOZ OKNO

če kupite nogavice brez žige „ključ“, ker eden par nogavic z žigom in znakom (rdečo, modro, zeleno ali zlato)

„ključ“

traja tako dolgo kakor štirje pari drugih. Kupite eden par in preprečite sel

Politične vesti

— Halo! — Dr. Korošec zopet v Beogradu! To veliko senzacijo naznanja ljubljanski »Slovenec« s temi, nad vse značilnimi stavki, s katerimi poizkuša norce briti iz slovenske javnosti: »Davi je prišel v Beograd g. Anton Korošec, kar je vzbudilo v vseh krogih precej živahnosti (!), ker se je dr. Korošec precej časa mudil izven Beograda. Vsi politični krogi (!) so pogrešali (!) in so s posebnim (!) zanimanjem gledali na njegovo akcijo (!)«. Dr. Korošcu, ki je postal deveto kolo v naši notranji politiki, še piše »Slovenec« take očitne fanfare! Kje mora biti pamet čitateljev tega lista, če prenašajo take očitne ironizacije lahkovernosti...

— Slaba volja. Pavla Radiča je interveniral dopisnik ljubljanskega »Slovenca« in ga vprašal, kaj pravi k odgovoru Svetozarja Pribičevića, ki je zavrnil klevete intervjujevalca voditelja. — Uspeh tega intervjuja je bil po poročilu »Slovenca« ta-le: G. Pavle Radič je obmolnil in bil zelo slabe volje. — Verjamemo v slabo voljo, ki bo še slabša... Glej brzojavne vesti na prvi strani!

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama:
Začetek ob 20. zvečer.

Ponedeljek 25.: Pohujšanje v dolini Sentilorski. Red F.
Torek 26.: zaprto.
Sreda 27.: Narodni poslanec Red A.
Četrtek 28.: Lizistrata Red D.
Petek 29.: zaprto.
Sobota 30.: Pohujšanje v dolini Sentilorski. janski Red C.

Opera:
Začetek ob 14. zvečer.

Ponedeljek 25.: zaprto.
Torek 26.: Glumači. Cvetlice male ide F.
Sreda 27.: Carmen. Red C.
Četrtek 28.: zaprto (generalka)
Petek 29.: Brivce Bogdarski, premijera B.
Sobota 30.: zaprto.

Začetek Bravničar-Kogojevega koncerta v ponedeljek, 25. maja je točno ob 8. zvečer. Filharmonična dvorana.

Inozemske nogometne tekme.

Praga: Čehoslov. — Avstrija 3:1
(1 : 0). Praga: Čehoslov. — Poljska 2 : 1 (1 : 0). Tekma je bila v soboto.
Zagreb: Concordia — Old Boys, Basel 0 : 0.
Dunaj: Rapid — M. T. K. 4 : 0.
Lausane: Belzija — Svica 0 : 0.

„Nostro capo squadra“ — petdesetletnik

«Boga mi, dižite se, več je sedam sat!»

Glavni urednik našega lista, gosp. Rastko Pustoslavšek, praznuje danes čil in zdrav 50 letnico svojega rojstva, obenem pa 22 letnico napornega in nehalnega novinarskega dela. Rojen je bil 26. maja 1875 v Smučah, najromantičnejšem delu zgornje Savinjske doline kot sin odnodelnega nadučitelja. Gimnazijske študije je dovršil v Celju, kjer mu je bil duševni vodja profesor Blaž Matk, ožji rojak in očetov prijatelj. Kot dijak je bil sicer živahen, toda malce sanjarski fant, ki se je že v zgodnji mladosti zelo zanimal za literarno in politična dnevna vprašanja. Rad in mnogo je čital, tako da je prišel že iz gimnazije dobro podkovani v prostih, za katere se srednješolska mladina navadno prav malo briga. Po maturi se je vpisal v Gradcu na juridično fakulteto, kjer so ga tovariši radi njegove politične in literarne verziranosti, še bolj pa radi taktičnega, finega in odločnega nastopa kmalu izvolili za svojega voditelja. Postal je predsednik slovenskega akademsko društva »Triglav« in kot tak si je mnogo prizadeval, da se ustanovi med slovenskimi, srbskimi in hrvaškimi akademiki v nacionalnem oziru enotna fronta. Ta akcija se je posrečila, in z njegovim nemurnim sodelovanjem je bilo že leta 1899 ustanovljeno v Gradcu prvo hrvaško akademsko društvo »Sloboda«, ki je priznavalo srbohrvaško narodno edinstvo. Že kot dijak na celjski gimnaziji je zbral in organiziral svoje tovariše v krožek za izučevanje srbohrvaščine. Ta krožek je redno dobival »Branko« in »Kolo« in »Vijenac«. V Gradcu je bil opetovano izvoljen za predsednika »Triglava«. Ker je pa posvečal preveč časa društvenemu in političnemu delu, ni mogel redno polagati izpitov in zato je vstopil v službo pri bivši Južni železnici. Ta poklica pa je bil še manj za idealista in navdušenega narodnega bojnika posebno še, ker so ga namenoma name-

stili v severnih nemških krajih. Tako je dal l. 1903. železniško slovo ter vstopil v uredništvo »Slovenskega Naroda«, kjer nosi vse križe in težave novinarskega poklica z občudovanja vredno vztrajnostjo in požrtvovalnostjo še danes.

Jubilantovo življenje je dolga veriga nesebičnega, požrtvovalnega in nemurnega dela za druge. To življenje je težka pot, ki jo mora hoditi vsak, kdor dela za ideale. Omejiti se hočemo samo na nekaj karakterističnih podatkov iz Pustoslavškovega življenja in delovanja.

Kot urednik našega lista je usmeril vso svojo pozornost proti Beogradu. Prisostvoval je kronanju pokojnega kralja Petra Osvoboditelja in informiral slovensko javnost o vseh podrobnostih te srbske narodne svečanosti. Leta 1909. je prepotoval Balkan, zlasti Makedonijo, kjer je prirejal predavanja. Leta pozneje je pripravil ekskurzijo »Ljubljanskega Zvona« v Beograd, ne da bi se strašil zaprek, ki so jih delale avstrijske oblasti. Istega leta se je udeležil tudi vse slovenskega kongresa v Sofiji. Leta 1911. je skupno z dr. Zupaničem na svoje stroške poskrbel, da so bile zastopane na veslovskega kongresa tudi vse slovenske novine. Po kongresu je odšel na študijsko potovanje v Makedonijo in Staro Srbijo. Prepotoval je Kosovo, ogledal si je Prištino, Gračanico, posetil Bučitrn ter odšel preko Mitrovice na Sokolico k Isi Boljetincu. Razgovor z njim je pridelal v »Slovenskem Narodu«. Iz Staro Srbije je moral bežati, ker ga je nekdo ovadil turškim oblastim, da je izročil Boljetincu polno mošnjo — srbskega denarja, ki mu je bilo seve izmišljeno. V tem času je prevzel tudi mesto stalnega dopisnika »Petrogradske brzajne agenture« z namenom, da informira rusko javnost o političnih in kulturnih dogodkih na vsem slovenskem jugu bivše Avstro-Ogrske. Bil je v tesnem kontaktu z »Vesolodrom Svjetkovskim«, kateremu je pošiljal telefonske in brzajne vesti. Vse te vesti

so imele tendenco, da propagirajo slovensko idejo in pripravljajo tla za jugoslovensko ujedinjenje. Takrat so začeli veliki ruski listi kakor »Novoje Vremja«, »Ruskoje Slovo« in »Birževij Vještodenik« prvič redno priobčevati poročila s podjarmljenega slovenskega juga.

Leta 1912. po arnautskem puntu, je bil naš Rasto zopet v Makedoniji, da se informira o odnodelnih razmerah. Izvedel je toliko zanimivih podrobnosti, da je sklenil nadejati pot v Sofijo in Carigrad. Tu se je prepiral, da se pripravi na Balkanu, odnodelno v Evropi sploh nekaj izrednega, velikega. Na povratku iz Carigrada koncem avgusta se mu je posrečilo dobiti v Sofiji povsem točne informacije o balkanski zvezi, o razdelitvi interesih sfer med Srbijo in Bolgarijo v Makedoniji ter o sklenjeni vojni proti Turčiji. Diskretna situacijska poročila je priobčeval v »Slovenskem Narodu«. V enem teh poročil je tudi namignil, da izbruhne na Balkanu vojna med 9. in 16. oktobrom, kar se je res zgodilo. Takoj po izbruhu balkanske vojne je angažiral Pustoslavšek, kot dobrega poznavalca balkanskih razmer, dr. Karel Kramarž za posebnega vojnege izvestitelja praških »Narodnih Listov« na srbskem bojišču. Skupno z gg. Hribarjem, dr. Oražnom, dr. Ilesičem, go. Franjo dr. Tavčarjevo in drugimi je ustanovil brez dovoljenja avstrijske oblasti »Rdeči križ balkanskih držav«, sestavljen je kot glavni tajnik te organizacije poziv na javnost za zbiranje prostovoljnih prispevkov ter je osebnostno vodil vso dobrodelno akcijo. V 14 dneh je zbral »Rdeči križ« okrog 150.000 K, kupil za ta denar medicamentov, perila itd. ter poslal vse to s preostalim denarjem v Beograd, Niš in Cetinje, nekaj pa tudi v Sofijo. Dne 30. oktobra 1912 je sklical kot predsednik naprednega političnega društva v Ljubljani javen shod, na katerem je naš jubilar z drugim izjavil:

»Osvobodilna vojna na Balkanu pomeni za vso Evropo prevrat, pomeni peripetijo v zgodovini. Slovan stopa na dan, na hodcu je že lepša slovenska bodočnost. To so prvi žarki svobode, kmalu obstoje vse Jugoslovane.«

Čim se je povrnil v Ljubljano, je začel svoje ideje propagirati tudi z javnimi predavanji. Priredil je vrsto predavanj v Ljubljani, po drugih slovenskih mestih in vaseh ter širil tako med Slovenci ljubezen do srbskih bratov. Na predavanju v »Mestnem domu« je navzlic protestu prisotnega policijskega komisarja izjavil med drugim tudi nastopno:

»Povodom kronanja je napočil po dveh deževnih dneh krasen jesenski dan. Baš v trenutku, ko si je kralj Peter položil na glavo krono, so prodrli skozi okna saborne cerkve prvi solnčni žarki. In vsi mi Slovenci smo se vprašali: Ali zasije pod kraljem Petrom solnce svobode tudi nam nesrečnim Slovincem, ki jim je sicer seleno, da utone v nemškem in italijanskem morju?«

In v tem duhu je sistematično nadaljeval svoje delo. Ko je izbruhnila carinska vojna med Srbijo in Avstro-Ogrsko, je Pustoslavšek zastopal upravičenost srbskega stališča ter nastopal z vso odločnostjo proti avstrijski imperialistični politiki. V septembru 1908 je pripravil povodom odkritja Trubarjevega spomenika v Ljubljani veslovskega novinarskega kongresa, ki je bil ena najlepših manifestacij slovenske vzajemnosti. Temu kongresu so sledili znani septemberski dogodki. V tem času je izšla zloglasna brošura »Von Laibach bis Belgrad« kot dokument za tezo, da je odpornost slovenskega naprednega življa očitna posledica navodil iz Beograda. V anekdoteski krizi je zavzel Pustoslavšek potom našega lista odkrito neprijateljsko stališče prot avstro-ogrski vladi. Da informira slovensko javnost o krivici avstrijskega poseganja v srbske nacionalne interese, je sklical konferenco v Ljubljani, na kateri je s pomočjo dr. Cvijićeve brošure in njegovih zemljevidov dokazal, da ima Srbija pravico zahtevati Bosno kot sestavni del srbskega ozemlja. To konferenco je seve razpustila policija.

O Božicu l. 1908 je odpotoval Rasto v Beograd, da na licu mesta informira o položaju. Sprejela sta ga takratni zunanji minister dr. Milovanović in Nikola Pašić. To potovanje je imelo za posledico, da je odredila avstrijska vlada proti njemu preiskavo, ker se ji je zdel sumljiv. Preiskava je bila k sreči ustavljena, ker je prevzel takratni avstro-ogrski konzul v Nišu, dok-

tor Goričar, osebno jamstvo, da Pustoslavšek ni dobil v Beogradu niti belica za jugoslovensko propagando. Na inicijativno gosp. Ivana Hribarja je bil ustanovljen l. 1913. v Ljubljani »Slovenski klub«, čigar namen je bil, vzpostaviti čim tesnejši kontakt z vsemi Slovani, zlasti pa s srbskimi brati. Predsednik kluba je bil gg. Hribar, glavni tajnik naš jubilar, odborniki pa gg. dr. Ilesič, dr. Lah, V. Zalar in drugi. Klub je hotel pomagati Srbiji v prvi vrsti z intelektualnimi in ročnimi delavci, s kolonizacijo novoosvojenih krajev itd. Vsi načrti pa so padli v vodo, ker je avstrijska vlada spomladi l. 1914. razpustila »Slovenski klub«, češ da širi slovanosrbofilsko propagando.

V februarju 1914 je Pustoslavšek izvedel, da namerava Avstro-Ogrska v juliju napovedati Rusiji vojno. Bivši predsednik »Obrambnega odbora« v avstrijskem parlamentu, J. Pogačnik, mu je to vest potrdil. Takoj je Rasto obvestil o tem Svjetkovskega, odnosno petrogradsko brzajno agencijo. Tako je bila Rusija že v februarju informirana, da ima Avstrija z njo slabe namene. Kot občinski svetnik se je udeležil jubilar v juliju 1914 z dr. Novakom oficijelno odkritja Obradovičevega spomenika v Beogradu, kjer sta bila oba zastopnika ljubljanske občine odlikovana z redom sv. Save. Vse to je dalo avstrijski vladi povod, da je Pustoslavška v maju 1915 aretirala kot »varnega srbo« in rusofilja. Moral se je preseliti v brezplačno letovišče na Gradu (glej dr. I. L. reminiscence »Pred desetimi leti«). Kot politično sumljiva oseba je predsedal Rasto v zaporu in taboriščih za internirance (v Wagni, Hainburgu, Sitzendorf in Mittergrabnu) do 1917. leta. Na to dobo se nanaša tudi slika, ki predstavlja jubilara kot poselnika interniranih srboflov. Uvedena je bila proti njemu kazenska preiskava radi srbofilstva, rusofilstva, italofilstva in odklona z redom sv. Save. Ubogi Rasto pa je bil in je še danes samo človek, resnosc in pravico. Ker pa ni bilo zadostnih dokazov, so nevarnega fila kratkoma eksperimentirali na bojišču, in sicer kot navadnega vojaka. Po prestanih mukah na bojiščih Poljske in Galicije se je v novembru 1918 srečno povrnil preko Madžarske v domovino, kjer je leto pozneje definitivno prevzel glavno uredništvo našega lista.

Ko vtihotapljam jubilarov življenjske poti v javnost (brez vednosti glavnega urednika ne sme namreč niti miš skočiti iz uredniškega koša, kajti je disciplina tudi v novinarskem poklicu stroga!) se zavedamo, da smo storili le skromno dolžnost, da smo se nekoliko oddolžili plemenitemu tovarišu in marljivemu, vzornemu pionirju jugoslovenske misli, ki v polni meri zasluži, da se ga spomnimo ob 50 letnici ne le njegovi stanovski tovariši, nego tudi naša javnost. Težko je biti prorok v domovini, trd je buditeljski kruh in trnjeva je pot idealista, ki mu je bila lepša bodočnost rodne grude vse življenje najvišji ukaz. To je moral spoznati tudi naš jubilar. On in z njim še nekaj idealnih mož je gradilo solidno slovensko stredo na skupni stavbi svobodne jugoslovenske države, a zdaj so ti idejni pionirji malone brez strehe. Ali priti mora pokolenje, ki spozna, prizna in oceni vse njihovo delo. Dotlej pa naj se tudi naš jubilar zadovolji z zagotovilom, da je na slovenski in jugoslovenski zemlji še marsikdo, ki mu kliče ob polstoletju življenja z nami vred: »Še na mnogota leta!« — Uredniki »Slovenskega Naroda«.

Julijska krajina

† — Ivan Jarec. V zdravilišču sv. Justa v Gorici je preminul veleč. gg. Ivan Jarec, duhovni svetnik in kurat v p. Po operaciji v želodcu se mu je bolezen poslabšala. Rodil se je v Tolminu l. 1851., v mašnika je bil posvečen l. 1876. Služboval je najprej dolgo leta po raznih krajih, kjer si je povosod s svojim vestnim službovanjem pridobil simpatije ljudstva. Pozneje je pastiral v Ročinju in nadomestoval kanalskega dekana. Nato mu je bila dodeljena služba v Števerjanu, kjer je kot kurat zelo koristil ljudstvu. Ob izbruhu vojne z Italijo se je mudil po opravkih v Gorici, odkoder seni mogel več vrniti v občino, ker so jo

med tem časom izpraznilo avstrijske čete. Podal se je na Kranjsko, kjer mu je ljubljanski škof dodelil službo na kmetih. Tudi tu si je znal pridobiti simpatije, tako da mu je ljudstvo pri odhodu l. 1918. podarilo zlat kelih. Radi bolehnosti in onemoglosti je nato stopil v pokoj in se naselil v Staremu selu pri Kobaridu. O priliki krških dogodkov so ga po krivici napadli videnski fašisti in mu sežgali hišo z vsem pohištvom. Pri tem so mu ukradli tudi 1000 liri, ki jih je imel prihranjenih. Preselil se je nato v Kamno pri Tolminu. Pokojnik je bil v življenju pravi narodni duhovnik, vedno vnet in zvest za slovensko stvar. Naj v miru počiva!

— Društvo Slovanov v Italiji za Zvezo narodov se ustanavlja v Trstu. Organizacija bo lahko koristila manjšinskemu vprašanju v Italiji, zlasti pa slovenskemu v Julijski krajini.

— Smrtina kosa. V Rodežu pri Kanalu je preminul splošno znani in priljubljeni primorski rojak g. Andrej Konjedić. Pokojnik se je pokopal na pokopališču v Desklah. Učkal je visoko starost 88 let. Kot narodnjak si je stekel za našo narodno stvar veliko zaslug. Njegovo veleposestvo je veljalo kot pravi vzgled umnega gospodarstva. V občini Plave-Deskle je županovl 44 let. Bil je član okrajnega šolskega sveta, čestnega odbora itd. Pred vojno je tudi kandidiral pri državnozbornih volitvah, pozneje pa svojo kandidaturo odstopil O. Gaberščku. Naj poživa v miru!

— Nova zaplemba. »Starska Riječ« in »Novice« sta bila ponovno zaplenjena.

— Prilomci v tujini. V Dijonu v Franciji so si primorski izseljenci osnovali društvo »Jaka«. Društvo marljivo deluje in je že poslalo prve denarne darove za šolske namene v Julijsko krajino.

— Protest istrske trgovske zbornice. V Puči je zborovala istrska trgovska zbornica, ki je sklenila oster protest proti kampanji nekaterih dunajskih listov, ki strahljivo obštevajo pred jadranskimi kopališči radi malarije. Zbornica je poslala protest ministrstvu v Rimu s prošnjo, da se poskrbi za dementiranje alarmantnih vesti, ki škodujejo istrskemu obrežju.

Sodišče

— Zalostne rodilinske razmere. V Zagriču pri Vel. Loki živi zelo hudo in prepirljiv privržec, bivši Amerikane Janec Hren. Pred leti je izročil posestvo sinu Antonu, nato pa se priženil k neki batjarici, ki pa ga je kmalu s pomočjo svojega sina vrgla iz hiše, nakar se je priselil zopet k sinu. Dne 2. aprila l. 4. sta se s sinom v kleti sprla zaradi krompirja, pri kateri priliki je oče sina zaklenil v klet, da je še sestra rešila. Ko je nato šel sin za očetom ter ga vprašal, zakaj ga je zaklenil, ga je oče s težko palico udaril po glavi s tako silo, da se je onesvestil in dobil pretes možganov. Ko je bil oče zaradi tega obsojen na 14 dni zapore, je šel tudi on k zdravniku po spravevalo ter vložil proti sinu tožbo, češ da ga je s motiko udaril dvakrat po nogi in mu jo izpahlil. Vse priče pa so potrdile, da je prišel stari že iz Amerike s pohabljenim nogom, doma je še enkrat padel s svisteli, drugič pa so ga sosedje v prepiru pretepli in mu znova pokvarili nogo. Priče potrjuje, da se je oče drugi dan po kritičnem dogodku hvalil, kako je sinu dal, da je kar skup padel. Hudobni in škodoželjni starec je s svojo tožbo pogorel, ker senat je sina oprostil.

— Bohinjski »komunisti«. Obtoženi se Bohinjeci Jože Gašperin, Fr. Šiler, Fr. Ogrin in Anton Zarnik, da so dne 7. decembra l. v Ogrinovi gostilni surovo posvali in dejansko napadli podpreglednika finančne kontrole Rožiča, ko je ta hotel napisati dejanski stan, ker so v gostilni brez dovoljenja harmoniko igrali. Obtoženci so kričali: »Če se ne izdubiš, te vržemo na cesto! Kaj nam mar Pašič in Korošec, mi smo komunisti! Financarski buteli! Ti bomo že pokazali, kaj smo Bohinjeci!« Pri tem so upihili luč, a muzikant Gašperin je pri odhodu Rožiča še sunil z nogo od zad v stegno. Obsojeni so bili: Gašperin na tri tedne, Ogrin na en teden, Šifer na pet dni, Zarnik pa na 150 dinarjev globe.

Dr. I. L.

Pred desetimi leti

(Dalej.)

Le neradi smo se vrnili z dvorišča v naše temne prostore. Toda ure, kakorkoli dolge, so bile polne pričakovanja. Vedeli smo, da se tam zunaj odločuje naša usoda. Danes, ali jutri, ali pojutrišnjem. In potem pridejo »osvoboditelji« prej, preden nas bodo utegnili odpeljati naprej. Pred borbardiranjem smo tu pod temi oboki popolnoma varni: sicer pa Italijani vedo, kdo je na Gradu... In ko pride ura odločitve, se bomo vsuli v Gradcu v mesto. Še bolj imenitno bo gorel kres, ker nas bo toliko, da bomo delo temeljiteje opravili. To bo prav zanimivo, samo da bi čim prej začeli grmeti tam kje na jugu. Italijani so bili polni najfantastičnejših novic. Nekdo je baje pravil, da je vojna že napovedana, a v Ljubljani se to prikriva, da ne bi nastala vstaja proti Avstriji. Trst je baje že padel. Iz Benetk v Trst je vendar tako blizu. In italijanska vojna brodovje je primislilo na svetu. Najbrže se bodo prikazale italijanske čete tam čez Vrhniko preden se bomo zavedli. To bo en sam pohod. Morebiti pridejo kar po železnici, ker se bo Avstrija udala brez odpora. Takrat bomo planili ven in — zavzeli Grad.

Opoldne smo dobili nekako menažo, do bili pa smo tudi zvezo s kantino in smo si kupili nekaj sira in salam. Popoldne je potekalo v nemirnem pričakovanju. Sonce se je že nagibalo na zapad in od nikoder ni bilo nikake jasne vesti. Zlezel sem na okno pred obokom in pogledal na mesto

pod seboj. Bila je binokstna sobota. Ljubljana je ležala belo razsvetljena, binokstno razpoložena v svitu zapadajočega solnca. Ulice so bile živahne, praznične: razločno se je videl Marijin trg, franciškanski most, del Prešernove ulice in pisane strehe hiš lesketajoče se v poslednjih solnčnih žarkih. Ljudje so hodili po ulicah, nikjer ni bilo videti nikakega vznemirjenja. Ali ni nič novega? Ali sploh more biti še kaj novega v teh čudnih dneh. V šentklaču so zvonili zvonoji. Svetlo slavnostno so dohneli ubrani glasovi nad tihim mestom. Tam zadaj se je videl tihovalski dvorec kakor zeleni plašč ki obdaja staro kraljevo z mlado krasoto. Ljubljana, Ljubljana, kako si lepa pogledala iz tega okna ob tem trenutku v svitu majeskega solnca. Nikoli te nisem videl krasnejše! Kakor da ponosno udano čakaš na svoj čas! Dolgo sem gledal tako izza zamreženega okna. Že so se začele od Rožnika sem spuščati prve večerne senice, kakor skrivnostni zastori, ki padajo ob oknih prelestne lepote, kadar se bliža noč polna razkošja in pričakovanja. Ozrl sem se nazaj in zagledal poltemen prostor pod seboj in zopet tisto množico ljudi, ki že ves dan stojijo tam in sama ne vé, kaj naj počne. Moje oči, ki so bile še polne svetle slike, ki so jo gledale ravno, kar pred seboj, so v tem trenutku zagledale vso žalostno resnico naše sedanjosti: tam zunaj je solnce, tam zunaj je dan, tam je svoboda, krasota, tu pa je tema in smrad, sužnost in smrt. Tod tam od daleč prihaja nekaj velikega, novega, osvobodilnega nekej. In mi sedaj tuh temnih prostorov bomo prišli na dan, da postanemo delavci novega življenja. Spustil sem se z vr-

sokega okna in si počel zopet ležati v kotu ob vlažni steni. Kako dolgo še!

Drugi dan je bila nedelja — binokstna nedelja. Jutro se je začelo kakor prejšnji dan z vpitjem in ropotom nestrpne množice. Komaj da se je za trenutek slišalo zamolklo zvonjenje šenklaških zvonov. Zunaj je bil jasan dan. O, da bi mogel zdaj tja v cvetje in zelenje iz tega strašnega morečnega zidova. Končno zajuterk. Naval, prerviranje, kletve, vpitje in vrata so se zopet zaprla. Kakamo na sprehod in nova poročila, Bogve, kaj je novega tam zunaj. Sprehod. Množica na Gradu je od večera zopet narasla. Pobrali so po vsej deželi ljudi italijanskega pokolenja, ki so že desetletja živeli pri nas. Mnogi iz njih niso niti italijanski več znali. Ravno kar so orožniki zopet pripeljali starega moža; menda je gostilničar nekje z »Dolenjskega«. Ko tako hodimo v kolobarju okrog in se oziramo po oknih in hodnikih okoli dvorišča — opazimo v prvem nadstropju neke ljudi, ki nam dajejo znamenja. Kmalu nato pride nekdo k nam in nam pravi, da naj se javimo »marod«. Tako je baje naročil dr. Zupan. To sporočilo nas je seveda zelo razveselilo in Pustoslavšek je javil takoj vojakom, da mora k zdravniku. Ko je prišel v prvo nadstropje, je našel tam našega znanca dr. Zupana, ki se je informiral o našem položaju in takoj kot vojski zdravnik vsled želočelnih bolečin, glavobola in drugih boleznih ukazal vse Slovence odpeljati v posebno sobo. Obenem je potisnil Pustoslavšku pri iskanju boleznih igralne karte v žep. Rasto se je vrnil med nas z veselo novico, da smo za enkrat rešeni. Drugi niti na marod-vizito nismo šli, ker je vsigledni gg. zdravnik sam vedel, kaj nam manjka. Takoj po sprehodu so nas preme-

stili: zapustili smo podzemsko klet in smo odšli po raznih hodnikih in stopnicah nazgor. Stopili smo v precej čedno sobo, od koder se je videlo daleč okoli. Ko sem se nekoliko ogledal, sem videl, da smo v stolpu poleg vrat. V sobi je bilo kakih deset železnih postelj; poleg nas je prišel v to sobo neki Nemec, mlad visok človek, ki je nemirno meril sobo s svojimi koraki. Imenoval se je Walter. Pravil nam je, da je storil dlžni riž iz Italije. In še sedaj zadnji mesec je spravil čez mejo nekaj vagonov; sedaj pa glej, tu imaš plačilo!... Vsa ta njegova zgodba nas ni posebno zanimala, legli smo na postelje in po par dneh peklenskega trpljenja uživali čisti zrak, red in mir, ki nas je obdajal. Kmalu nas je prišel pozdravit naš novi — sluga. To je bil mlad fant, Gorican, vedno vselepa smehljajočega se obraza. Bil je že dolgo na Gradu in je poznal vse razmere. Rekel je, da so ga zato pripeljali sem, ker ni hotel iti na fronto.

»Ma mene ga ne spravi na fronto«, je pripovedoval z istim veselim nasmehom, v pristnem goriskem dialektu, »pa tudi ni treba; jaz sem tukaj zadovoljen. Boste videli, kakšne dobre kave vam bom prinesel. Ma mene ima gospod major rad. Midva se vse pogovoriva.« Njegovemu odkritosrčnemu pripovedovanju smo se od srca nasmejali. Sicer je bil nekoliko prismuknjen, a to je znal dobro izrabiti v svoj priid. Imel je slabski talent in je spodaj v pritličju poslal vso kantino. Da se je tudi v kuhinji spoznal, se samo po sebi razume. Sicer je baje imel že večkrat iti na fronto, ampak on se vedno pravočasno izmaže.

»Na fronto jaz ne grem«, je rekel, »tam je slabo. Lahko bi me kdo ustrelil. Orka,

rajshe sem tu. Veste, imam dobro minazo Jaz vam prinesem vsega dovolj.«

In res: opoldne je prinesel nam ogromne porcije kosila, ponujal nam ga je s takim navdušenjem, da smo ga res poskusili in smo videli, da ni slabo. Toda med tem smo dobili že zvezo z mestom in prijatelji Krapež je posla Rastu obed. Tako se je na čuden način ta binokstni obed spremenil v celo pojedino, ker nam je naš sluga tudi iz kantine prinesel vsega, kar smo želeli. Tu bi se tako dalo zveti za silo in vojska gre med tem brez nas lahko naprej. V tej sobi so prebivali prej dalmatinski duhovniki, ki so bili internirani zaradi svojega narodnega prepričanja. Pred našim prihodom so odpravili vse naprej, ali iz strahu pred Italijani, ali da bi napravili prostor za nas, Bog ve. Bili smo skoraj dobre volje in smo po obedu celo igrali na karte. Samo to smo mislili, da smo tu gori manj varni pred italijanskimi bombami nego tam doli v kleti. Skozi naše okno se je videlo po vsem grajskem dvoredu proti šancam; košati kostanji so dvigali proti nam svoje cvetoče vrhove kakor dolga vrsta šopkov. Zunaj je bil lep solnčen dan. Z grozo smo se spominjali na podzemsko klet. Sporočil ni bilo od nikoder, da si imel naš sluga sijajne zveze z vojakom in z raznimi ljudmi, ki so hodili v mesto. Tako smo preživeli binokstno popoldne v pričakovanju novih dogodkov. Gotovo je, da smo bili za naš »marod«-Zimmer« doktorju Zupanu zelo hvaležni. Naš sluga nam je zagotavljal, da se bomo še prav dobro imeli, če ne pojdemo naprej; on da ostane tu do zadnjega, ker se z majorjem tako dobro razume. Gospod major se vedno zavzame za njega, če je treba, zato se on riti vojakov ne boji. (Konec prihodnji)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 25. maja 1925.

† Ivan Masten, profesor v Kranju v pokopju, je v nedeljo 24. t. m. ob 4. popoldne v krogu svoje družine preminul. Rojen je 20. januarja 1878. leta kot sin revnih staršev v prijaznem Središču ob Dravi v mariborski oblasti, je dovršil na mariborski gimnaziji svoje gimnazijske študije leta 1899. Po dosluženem prostovoljnem letu pri bosanskem polku se je posvetil študiju klasične filologije na vseučilišču v Gradcu ter nastopil leta 1905. kot izprašan suplent službo na mariborski gimnaziji. Že po poteku enega leta je dobil definitivno mesto profesorja na kranjski gimnaziji, kateri je ostal zvest — do smrti. Kratki in suhoparni so ti življenjski podatki, a krijejo v sebi polnost globoke vsebine. Blagi pokojnik je bil nad vse učenjak klasičnih jezikov, ki je umeval v svojo resnobo svoj težak posel: nedorasli mladini vtisniti pečat pravega človečanstva, jo vzgojiti za plemenite viteze človeštva (humanij homines) ter jo ohraniti v idealnem mišljenju. Ni bil le dober »filolog«, »ljubitelj besede«, ljubil je z žarko ljubeznijo našo pesem, narodno kot umetno. Že kot dijak na gimnaziji je vodil pevski zbor ter enako nadaljeval na vseučilišču v Gradcu in kot profesor v Kranju. Tu je bil aktivni član pavskega zbora Narodne čitalnice ves časa svojega življenja, sodeloval pri nešteti koncertih in nastopih zbora, očno zapel marsikateremu kranjskemu meščanu naše večno lepe žalostinke. Bil je med ustanovniki Glasbene Matice v Kranju, njen spreten učitelj petja in teorije, dokler ni svetovna vojna uničila tudi ta kulturni pojav. Kljub svojem poklicu kot klasičen filolog je imel Masten obilo smisla za sedanost in bodočnost našega naroda. Bil je ves čas svojega življenja izredno marljiv in zanesljiv odbojnik najrazličnejših družtev in korporacij, ki se ni izogibal nobenemu delu, naj je bilo priprosto ali zamotano. Vsako mu poverjeno delo je opravil z njemu lastno energijo, naj je bilo ta za Slovensko planinsko društvo, uradniško društvo, Čitalnico, Jugoslovansko Matico, za občinski odbor itd. Dijaško kuhinjo je dvignil kot večletni, požrtvovalni tajnik do vzglednega humanitarnega zavoda. Ko ga je pred podgumim letom zadela kap kot posledica njegovega napornega dela v šoli in javnosti, skrbi in žalosti med svetovno vojno zaradi političnega osumljenja in trpljenja v ruskem vjetništvu, je dajal še z vso mu svojo vnuemo navodila iz postelje, kaj vse se naj ukrene v prid Dijaške kuhinje. Dragi Ivan! Ljubil si svoj poklic, ljubil mladino, ji z besedo in dejanjem pomagal, ljubil pozitivno delo za povzdig našega kulturnega življenja, ljubil si našo tvoj s tvojim trpljenjem približno svobodo, ljubil si naše gore, našo pesem, a eno nisi umel: »poganjati se za posvetno blago ter lahkotno, brezskrbno življenje!« Zato pač »umrješ brez d'narja«. Mir tvoji duši, aye, anima candida! Pokojnik zapušča ženo s hčerko. Pogreb bo v torek ob 17. popoldne iz hiše žalosti. Ave, anima candida! Mir njegovi duši in blag mu spomin!

— Uspehi našega izuma v inozemstvu. Na pariški mednarodni razstavi dekorativnih umetnosti bo v našem oddelku v veliki palači razstavljen tudi izum našega rojaka g. dr. J. Doka Bogojeviča iz Beograda in sicer računski stroj metrično desetnega sistema za direktno metodo, v kateri so zastopani vsi moderni principi pedagogike: princip očiglednosti, princip samostojnega dela učenca, princip koncentracije in stvarnosti, kakor tudi princip fonomimike. Tehnično stran stroja je izdelal industrialec g. Ljubomir Stanojevič iz Beograda, točno in precizno v največje zadovoljstvo. Ta stroj so si ogledali v pisarni prosvetnega oddelka našega poslanstva v Parizu francoski strokovnjaki, inspektorji ministrstva prosvete in so se v o njem izrazili izredno pohvalno. Zanimanje za ta jugoslovanski izum je v Parizu tako veliko, da se bo tam ustanovila tovarna za izdelovanje tega računskega stroja. Za našo državo že obstoja tovarna v Beogradu, ki jo vodi g. Lj. Stanojevič in dr. Bogojevič. Mnogo naših ljudskih šol je že kupilo ta stroj, brez ka-

tere ga bi ne smela biti nobena ljudska šola. Prosvetni Svet v Beogradu je v ple-tumu odobril ta model in ministrstvo prosvete ga je priporočilo v nakup. Gospod dr. Bogojevič bo na prošnjo francoskih ob-lasti razložil v praktičnih predavanjih na Sorbomi širši pedagogični slojem ta izum. Ko se bo vračal v Beograd, se ustavi tudi v Ljubljani, da pokaže merodajnim šol-skim krogom ta epohalni izum. Oba gospo-da sta kot pri nas tudi v 36 drugih državah dala patentirati nju izum pod imenom: Računalnica (računski stroj) dr. J. Bogojeviča — Ljubomirja Stanojeviča. Čestitamo ta-kemu lepemu uspehu naših rojakov, ki dviga naše ime v inozemstvu.

— Osebnost v pošto. G. Ivan Ko-sovinc v Ljubljani ni pomaknjen v vi-šjo plačilno stopnjo, marveč je imenovan za direktorskega sekretarja s činom II/2.

— S pošte. Postavljeni so za pripravnike (pripravnice) v 4. skupini III. katego-rije, 1. stopnje osnovne plače: Alojzij Jur-javič pri III. terenski brzojavni in telefon-ski sekciji v Ljubljani, Jožica Čož na Ble-dni 1, Krista Raznožnik v Mariboru, Josipi-na Fuančič v Mariboru, Anica Hudales v Ljubljani, Nikolaj Puhar in Gizele Gumljar v Murski Soboti, Erna Koren in v Ljubljani, Albina Ukman v Ljubljani 2, Miroslav Mihora pri poštnem in brzojavnem ravna-telstvu. — Pemešene so uradnice: Mara Strukelj iz Trebnjega na glavno pošto v Ljubljani, Milena Mursa iz Krizevcev v Prekmurju v Loko pri Zidanem mostu, Anica Kos iz Loke pri Zidanem mostu na Zi-dani most, Danica Seranik iz Belčincev v Mariboru, Mara Kocjančič iz Radovljice v Ljubljani, Ela Kihler iz Trčiča v Kranj in Elza Leban iz Pesnice v Mariboru.

— Iz državne službe. Premeseni je od mariborske k Ljubljanski oblasti tajnik II. kat. Ivan Verbič. Na lastno prošnjo je upokojen davčni upravitelj v Slovenjgradu Karel Gabron. — Imenovan je za taj-nika pri oddelku ministrstva trgovine in in-dustrije v likvidaciji v Ljubljani komerci-jalni adjunkt istega oddelka Ivan Lazar. Iz Dolenje Lendave je premeščen v Ljubljano carinik Andrej Košir, iz Ljubljane v Dolenjo Lendavo pa carinik Viktor Fabjan.

— 80-letnico svojega rojstva je v ne-deljo praznoval gospod sodni svetnik v po-kopju Ferdinand Stare v Ljubljani. Jubi-lar je kljub visoki starosti čil in zdrav, du-ševno še mladeniško svež. Dolga leta je bil predsednik Splošnega kreditnega društva v Ljubljani, ki se je pod njegovim spretnim vodstvom razvilo v cvetoč zavod. Bil je vedno zvest pristaš napredne stranke in kot tak vedno poln narodnega navdušenja. Svo-jeva narodna mišljenja ni nikdar zatajil in je vsikdar rad izpolnjeval svoje strankarske dolžnosti. Na naš list je naročen na 42 let. Gospod Ferdinand Stare je družin-ski poglavar znane odlične narodne rodbine in zast. g. dr. Majarona, predsednika odvet-niške zbornice. Radujemo se z njim tega redkega slavlja in mu presčno čestitamo. Na mnoga, še vesela leta!

— Pedavanje o zdravstvu. V torek dne 26. t. m. se zaključil ciklus lepo uspešnih predavanj, ki jih je letos priredilo zdrav-niško društvo v Ljubljani v okvirju tukajš-nje ljudske visoke šole. Predava gospa dr. Tekla Kenk, asistentka v zavodu za soci-jalno higijensko zaščito dece v Ljubljani, o predmetu: Higijena matere in do-jenčka v otroški postelji. Preda-vanje se vrši od 6. do 7. zvečer v veliki dvorani univerze. Pristop imajo samo žens-ke. Z ozirom na vseakutualno poglavje iz narodnega zdravja, ki ga hoče gospa pre-davateljica obdelati, bi to predavanje pač zaslužilo čim številnejši obisk.

— Borba proti tuberkulozi. Po skupščin-skem zaključku delegatov oblastnih odborov Pomladke društva Rdečega križa z dne 1. in 2. maja 1924 se ima v tekočem šolskem letu izvesti v naši kraljevini borba proti tuberkulozi. Glavni odbor Pomladke v Beogradu je sklenil, da se ta akcija izvrši sporazumno z drugimi društvi, ki se bavijo s čuvanjem in negovanjem narodnega zdravja. Akcija v celni državi vodi Podma-

dek Rdečega križa. Borba se bo vršila po možnosti o binkoštih 1925. Na podlagi oob-reenja ministrstva prosvete z dne 30. aprila 1925, P. br. 4164, bodo po šolah predavali o tuberkulozi šolski in drugi državni in za-sadni zdravniki. Tozadevni odlok je že za-dal veliki župan. Kjer pa ni dobili takih zdravnikov, bodo predsedovali učitelji, ki dobe v ta namen tiskane vzorce predavanj. Tudi se bodo na dan predavanj brezplačno razdeljevali letaki »Čuvajmo se jetike!« in prodajali znaki »Lege proti tuberkulozi«. Denar bo služil kot osnovna glavica za o-snovanje Lige proti tuberkulozi. Izven šole se bodo vršila poljudna predavanja, prirejala predstave, po večji krajih mani-festacije i. dr. Razen tega bodo skrbeli ob-ori Podmladka in člani društva, da izva-jajo svoj program glede na čuvanje zdrav-ja: čiščenje in beljenje šolskih poslopj, preskrba higijenične vode, nalava pljuval-nikov in odgrajev za čevlje po šolah, pri-rejanje zletov v prirodo in bivanje v teh dneih na čistem zraku. Predsednik: Josip Wester.

— Ladislav dečji dom v Crkvenici bo sprejmal tudi tekoče leto od 1. jul. do 1. septembra deca, ki potrebuje okrepitja ob morju. Sprejema se deca od 5. do 13. leta, ki ne boleha na nobeni nalezljivi bo-lezni in ki ne potrebuje posebnega nadzorstva. Dnevna pristojbina na vsakega otroka znaša 40 Din (štirideset), za uradniško deca 30 (trideset) Din, ki se plačuje upra-vi doma v naprej. Roditelji morajo pripelja-ti sami v dom otroke poedine, ali pa v skupinah s skupnim spremljevalcem in jo na isti način tudi odvesti z doma. Ker je vedno več prosticelj za razpoložljiva me-sta, naj roditelji že sedaj v svrhu pred-dom more nuditi (kopališče, solčenje, deč-nameravajo poslati 1. julija ali 1. avgusta v dom, naka jim pošlje upravo prospekte, iz katerih bo razvidno, kaj ima vzeti deca s seboj (perilo, obutev, obleko) in kaj jim dom more nuditi (kopališče, solčenje, deč-ja igrišča in spalnice, hrano in zdravniško nadzorstvo).

— Izlet v Gorjane. Umetnostno-zgodovinsko društvo priredi ob vsakem vremenu v sredo 27. t. m. izlet v Gorjane pod vodstvom msgr. V. Steske. Društvo je dobilo dovoljenje za ogled baročnega gradu (pri-stava lj. škofov), notranjščine s štukaturami in Metzingerjevimi slikami. Sestanek ob 14.45 na glavnem kolodvoru v Ljubljani, cilj Medvede. Prihodnji izlet se vrši v ne-deljo 7. junija k sv. Primožu nad Kamni-kom.

— Iz Rogaske Slatine. Koncem maja se zaključilo razna olepševalna in druga udobnosti gostov namenjena dela po parku. Po poteh in po gozdovju naokoli. Povsod se opazi velika skrbnost ravnateljstva, ka-tero upošteva razne želje, ki mu jih izra-žajo gostje. Gozdna pota se lepo pometi in na Zdraviliškim domom je postavljen razgledna lopa. Vse je čisto, lepo urejeno. Za one, ki se hočejo z noži in svrtniki ovekovečiti po klopih, pa je napisal na ne-ki klopi neki hrvaški gost povsem umest-no: »Imena luda nadje se svuda!« — Na-rava oblagodari Slatino s krašo, ki pri-tegne nase srce tujca, umetno vrtnarstvo jo še okraši in odliči, tako da je pred otv-rtjivo velike sezone divna in očarljiva.

— Letos se obeta mnogo gostov iz Madžarske. Med gosti se nahaja pravoslavni episkop Sergej Crnomorski, doma iz Novočarkaska v Rusiji, bivačo stalno v monastiru Šiša-tovac v Jugoslaviji.

— Poljski prijatelji Jugoslavije v Beogradu. Včeraj zvečer so prispeli iz Varšave v Beograd člani Društva prijateljev Ju-goslavije. Na kolodvoru je sprejel goste Društvo prijateljev Poljske. V Beogradu ostanejo Poljaki 2-3 dni ter prirede tri predavanja o poljskem pravu.

— Taksa za ribarske knjižice zvišana. Uradni list z dne 16. maja 1925, št. 44, pri-naša naredbo velikega župana v Ljubljani, s katero se zvišuje taksa za ribarske knji-žice na osemsto bivše Kranjske na 100 Din za kalendarsko leto.

— Skupen izlet v Pariz — na umetno obrtno razstavo. »Probuda«, gospodarski odsek, priredi dne 3. julija 1925 s posebnim vlakom izlet preko Milana in Ženeve v Pariz. Med potoma je pa enodnevni ogled Milana in Ženeve. Prihod v Pariz je pa 8.

julija jutraj, povratek pa 13. julija jutraj preko Basel — Zürich — Konstanz — Inns-bruck — Beljak — Jesenice. Prihod v Ljub-ljano 14. julija zvečer. Istotako bodo tudi preskrbljena hrana in prenočišče. Celokupni stroški za vožnjo, hrano in prenočišče bodo znašali približno Din 1600 do 2000. — Prijave k udeležbi, kakor tudi vsa pojasni-la daje »Gospodarski odsek Probude« v Ljubljani, tehniška srednja šola. 1059n

— Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani vabi svoje člane in člane ostalih zdravniških organizacij na mesečno zboro-vanje, ki bo obravnavalo važne stanovske zadeve. Zborovanje se vrši v mali sobi re-stavracije »Zvezda« v petek, dne 29. maja t. l. ob 8. zvečer s sledečim sporedom: 1. Zaščita zdravniškega stanu v napredujoči socializaciji medicine. 2. Ministrstvo na-rodnega zdravja in njega odnošaji napram zdravniškim društvom. 3. Ministrska na-redba o pravici izvrševanja prakse, 4. Let-na skupščina jug. lekar. društva, naši refe-rati in referenti. Odbor.

— »Hera« stavbna registr. zadruga z o. z. v Ljubljani naznanja svojim zadrugnikom, da so razgrnjeni načrti v zač. zadr. lokalu na Martinovi cesti št. 3 v hiši g. Iv. Ban-kota v dneih 26., 27., 28. in 29. t. m. med 19. in 21. uro v svrhu definitivne odločitve zgradbe eno-dvorednih hiš, ki se pri-čne graditi v prihodnjih dneih na zadrugnih parcelah. — Vabi se zadrugniki, da se v lastnem interesu čimprej in točno odločijo za vrsto (tipa) zgradbe hiš. Načelstvo.

— Avtomobilska nezgoda se je pripeti-la ljubljanskim izletnikom včeraj med Viš-njo goro in Stično. Avto je na hudem ovinku neprickovano srečal vprežen voz ter je — da se izogne karambolu — zdrknil v potok ob cesti. Razen neprostoVOLjne ko-peli se ni nobenemu izletniku ničesar zgo-dilo, avto je dobil izdatne poškodbe.

— Izgubljeni draguli. Ravnatelj podjetja Bal-kan film Evgen Löwenberg je izročil zla-tarski delavni Klein in Freidauer velik di-aman, osale oblike, vredne 25.000 Din, da mu ga vdele v prstan. Trdika je diamant sprejela, sedaj pa javlja zlatar Uman, da mu je dragocen kamen iz delavnice izgi-nil. Obstoja sum, da je diamant ukradel neki trgovski potnik, ki je bil istočasno v trgovini.

— Samomor na progi. Dne 23. t. m. je na progi Tuzla — Doboj legel na železniško pro-go krojaški pomočnik Radoje Strahinja iz Tuzle. Vlak mu je odtrgal glavo.

— Za deviško čast. V Gacku v Bosni so našli te dni obešeno mlado devojko Andjo Čupić iz sela Cernerna. Andja je bila na-lepsa devojka na selu ter iz imovine, dobro znane rodbine. Pred kratkim jo je zapeljal neki lopov ter jo nato zapustil. Očečašče-na devojka je šla iz sramote nato v smrt.

Excelsa

je najboljši in vendar najcenejši stroj za rodbino in obrt. Nadomestni deli za vse stroje.

J. GOREC, LJUBLJANA

palača Ljubljanske kreditne banke

Iz Ljubljane.

— Novoimenovane in prekrščene ulice. Še vedno brez tabel. Že leto dni je tega, kar so klerokomunisti prekrstili stare ulice in imenovali nebroj novih, pa še danes je večina teh ulic brez tablic in števil. Ka-kor je bilo imenovanje površno, je bila tu-di naročitev tabel površna in zanikarna. Kakor čujemo, bodo te table mestno občino nad četrt milijona dinarjev. Ali bi se ne bile dobile doma ceneje in preje ka-kor pa v inozemstvu? Umestno bi bilo, da bi dala mestna občina popraviti ali z novi-mi nadomestiti tudi razne razbitne in raz-dejane velike table po parkih in hišnih vo-galih.

— Promocija. Gospoda Kajetan Gantar iz Idrije in Anatoj Špakovski iz Petrograda sta bila na ljubljanski univerzi promovirana za doktorja filozofije.

— Ljubljanski odsek društva mešč. šol. učiteljev zboruje v soboto, dne 30. maja v risalnici mešč. šole na Jesenicah ob 9. do-poldne Na dnevnem redu je predavanje g.

oblast. šol. inspektorja Westra: Po-drobnosti o končnem izpitu na mešč. šolah Udeležba obvezna. Načelnik.

— Smrtina kosa. Umrila je gospa Julija Kisel, soproga uradnika drž. železnice. Pokojnica je bila vrla Slovinka, plemenita žena, navdušena za vse dobro in lepo. Bila je narodnega in naprednega mišljenja in je rada čitala naš list, katerega naročnica je tudi bila. Pogreb bo v torek ob pol 16. iz Nunske ulice 12. Blagi gospe bodi ohranjen trajen spomin! — Na Emonski cesti je umr-la gospa Marija Zajec, roj. Cesar. Pokoj-nica je bila žena plemenitih lastnosti, skrb-na gospodinja in mati, ljubeča soproga. Bo-lehala je dlje časa, sedaj jo je smrt rešila vsega trpljenja. Pogreb bo danes v pone-deljek ob 16. Pokojnici bodi ohranjen prija-zen spomin!

— Desetletnica vstopa Italije v vojno. Včeraj 24. t. m. je poteklo 10 let, od kar je Italija vstopila v svetovno vojno na stran Antante proti centralnim državam. Italijan-ski generali konzulat v Selenburgovi uli-ci je v znak proslave razobesil Italijansko tricoloro.

— Cerkevni koncert Glasbene Matice v Ljubljani, na katerem se bodo ponovili Ce-sar Francov oratorij »Blagor!« se vrši v petek, dne 5. junija 1925 v ljubljanski Fran-čiškanski cerkvi. Vstopnice v Matični knji-garni, cene znizane.

— Mestna Orjuna Ljubljana. Vse član-stvo in somišljeniki, ki se nameravajo ude-ležiti kongresa v Beogradu so ujudno vabljani na plenarni sestanek, ki bo v to-rek dne 26. t. m. ob 20. uri v dvorani arene Narodnega doma. Naj nihče ne manjka!

— Mestna zastavljavnica binkoštno so-boto zaradi snazhenja ne postuje. 1064-n

— Nenadoma zblaznel. Snoči se je na Bregu v hiši št. 6 (gostilna pri vitezu) odigral žalosten slučaj. Nenadoma je zbla-znel krojaški mojster Valentič, rod. Čeh. Začel je kričati in dvajati ter klical Boga na pomoč. Njegovi prijatelji so ga skušali pomiriti, a jim ni uspelo, zakaj Valentič je čedalje bolj divjal. Končno je bila pozvana rešilna postaja, naka so nesrečneža pre-peljali v bolnico na oddelek za opazovanje. Kakor zatrujejo je bil Valentič zadnje ča-se večkrat razmišljen in otožen. Mnogo je tudi vplivala nanj neozdravljiva bolezen, kajti bil je jetičen, obenem pa je bil sprt in ločen od svoje žene. Verjetno je, da mu je to šlo k srcu.

— Najnovejša bluze, birmanske in druge obleke priporoča Kristofl. Bučar. 80.1.

Iz Celja.

— Mestno gledališče. Opera »Travi-ata«, katero bi imela vpriizoriti v torek 26. t. m. v našem mestnem gledališču maribor-ska opera, je radi raznih zaprek preložena na pozneje.

— Renoviranje palače Mestne hra-nilnice. Te dni so pričeli renovirati palačo Mestne hranilnice na Krekovem trgu. Re-noviranje je bilo že potrebno in po palači po končanih delih gotovo lepemu trgu pred kolodvorom v kras. Delo izvršuje stavbe-nik Nerač iz Gaberja.

— Uradni prostori na mestnem magi-stratu bodo v četrtek 28. t. m. popoldne in v petek 29. t. m. celi dan radi snazhenja za stranke zaprti. One stranke, ki so za ta dva dneva uradno povabljeni na magistrat, se naj zgledajo v soboto 30. t. m.

— Izgubila se je v soboto 23. maja ob 10. zvečer črna platnena jopica od kolo-dvora do Strelške ulice in Vojvode Miška ceste. Najdijetla se prosti, da jo prinese v upravništvo »Slov. Naroda« proti nagradi. — Okrožni zlet gornjeposavskih sokolskih društev celjske župe se vrši 12. julija v Radečah pri Zidanem mostu. Naprošajo se vsa bratska društva v okolici, naj na ome-njeni dan ne prireajo nastopov, temveč radej pohite k marljivemu društvu v Rade-čah, ki proučavi svojo 15letnico. Zdravo. — Odbor. 1063-n

Špargelini

najfinjši brunšviški (Braunschweiger Schneckepot) napr. Poljan-ska cesta št. 12, vrt. 1582

Arkadij Averčenko:

Predrznost na odru

Nekega dne srečam na bulvaru mla-do, elegantno in vitko dramsko umet-nico.

— Zakaj ste slabe volje? — vpraš-am.

— Oh, gotovo mi ne verjamate: ne morem najti drugega ljubimca!

— Mesalina — pomislim z gnevom. Nato vprašam: — Kaj vam ne zadošča eden?

— Razume se: ne! Ne morem iz-hajati z enim ljubincem! Čujte! Ali ho-čete pojutrišnjem igrati vlogo drugega ljubimca?

— Hvala lepa, moje srce je že od-dano drug.

— Kako srce?

— Draga gospodična — moram vam reči resnico — ljubim devojko in..

— Dovolite, ali ste kdaj igrali na odru?

Jaz? (Oder me sploh še videl ni!) Neštetokrat. Oder mi je življenje!

— Potem pa morate vedeti, kaj je drugi ljubinec.

— Da, da, misli sem le, da govorite o zasebnem življenju...

— Ona me pogleda po strani in pravi z užaljenim glasom kraljice:

— Kako ste mogli misliti, gospod, da imam v zasebnem življenju dva lju-bimca?

— Torej, jutri ob 10. pridite k va-i Na te besede izgine

Vloga ni velika, vendar neprijetna. Čitam jo parkrat, nato jo vržem na mizo in se odpravim k znanemu umetniku.

— Dragi prijatelji, mu pravim, raz-jasni mi, česa potrebujem za uspeh na odru?

— Predrznosti!

— Česa?

— Česa?

— Da. Če si dovolj predrzen, dose-žeš lahko velik uspeh. Vse ti bo ploska-lo. Ne pozabi: bodi brezobziren in ne daj se iznenaditi!

Pomirjen zapustim prijatelja.

Pri vaji zapazim, da je sufler glav-na oseba — vsi s strahom upirajo po-glede vanj! O svoji vlogi nimam pojma, z zadovoljstvom pa kmalu ugotovim, da v tem oziru tudi ostali ansambl ni na boljšem. Igralec, ki igra vlogo starega grofa, se praska za ušesi in ponavlja vsako besedo, ki mu jo šepče sufler. Govori: »Pogledaj me vse svoje premo-ženje...« Malo sekund pozneje doda: »Ne, jaz vas ne morem vzeti.«

— To vendar niso vaše besede — zakriči sufler — to govori vaša hčer-ka!

Hčerka mehanično ponovi besede:

— Ne morem vas vzeti.

V tem pravcu je šla vsa vaja.

V prvem dejanju sem moral prilete-ti na oder v tesni obleki. Prej so mi še porinili v roke raket. Raket pa vržem v stran in zletim na oder

— Evo me — kliknem veselo.

— Zdravo — odvrne igralka. — Čujte, tu leti čebelica, bojim se, prosim, dajte mi raket, da jo ubijem...

Ona me pogleda vznemirjena in vpraša:

— Kje pa imate raket...?

Raket? Pomagala mi je brezobzir-nost... Vi mislite, gospodična, na ra-ket, ki sem ga pravkar imel? Veste, da je danes moj rojstni dan in da sem ra-ket zažgal? Bilo je pač veselo... Pa vi? Kako se počutite?

— Hvala, dobro — odvrne zlovoljno igralka.

Zapalim cigareto in zapustim hlad-nokrvno oder.

— Odidite — kliče pomožni režiser.

— Vem, odgovorim in začnem ner-vozno brskati po svojih umetnih brkih. Naenkrat mi je srce obstalo — del brk mi ostane v roki.

— odidite — ponovi režiser. Hitro stržem brke, vzamem jih v roke in zle-tim na oder.

Moje prve besede: »Majka, grof je odbil moj obisk...«

Sklenil sem, da izprememim svoj stavek: »Majka, obriš se si brke. Ali nistem brhek?«

Ker so mi brke nagajale, jih posta-vim na mizo z besedami:

»Tu so brke, za spomin! Lahko jih vložite v medaljon...« Da, majka, grof je odbil moj obisk!

— Kaj takega! — odvrne moja maj-ka —

Tudi ta prizor je potekel gladko. Predrznost je zmagala.

V tretjem dejanju so moje prve be-sede:

— Koj bo tu!

Nato bi moral takoj priti grof. Pozneje sem slišal, da ga je ta čas žena hudo pretepla. Zajela ga je nam-reč in flagranti s frizerko!

— Potrpi, koj pride... Majka, ostani mirna... rečem hladnokrvno in se spustim v naslonjač.

Čakali smo. Minejo minute, grofa od nikoder...

— Majka, vi ste razburjeni!... Pri-nesem vam vode!...

Skočim, zletim za kulise in krikem besno:

— Vraga... Kje pa je grof?...

— Za Boga, pomislite — pravkar ga obdeluje njegova soproga...

Skomignem z rameni in se vrnem na oder.

— Majka, javljam vam strašno vest...

— Ostanite hrabri... Grofov avto je trčil v tramvaj, grofa so odnesli domov z razbito glavo in zlomljenimi nogami. Leži v zadnjih zdihih.

V tem trenutku se na odru pojavi grof.

— Poslali ste po me, Ana Nikano-rovna? — vpraša grof.

Igralka gleda

Gospodarstvo

Načrt novega proračuna

V finančnem ministru je izdelan načrt novega proračuna za leto 1925/26. Ta načrt pride na dan pred ministrski svet, ki ga prouči, odredi eventualne spremembe ter predloži narodni skupščini na eni prihodnjih sej. Ni izključeno, da sam finančni minister prvotni načrt nekoliko spremeni. Ta načrt je izdelan na bazi proračuna za leto 1924/25 in izdanih izdatkov v lanskem proračunskem letu. Svota je nekoliko večja. Proračun za leto 1924/25 je znašal 10 milijard 405 milijonov; izredni krediti pa okroglo 1.300.000.000 Din. Celokupna svota novega proračuna bo znašala okrog 12 milijard. Novih virov za kritje izdatkov po zadržanju merodajnih stroškov vlada ni iskala. Ostanjejo isti, kakor jih predvideva zakon o dvanajstih, ker se računa, da bo to zadostovalo. Pobiranje prometnega in invazijskega prispevka ostane še nadalje. Kar se tiče samih izdatkov, ni predvideno nič novega. Isto velja glede investicij, razen onih, ki se že redno izvršujejo.

Finančno ministrstvo računa s povečanjem carinskih dohodkov povodom nove carinske tarife. Nova carinska tarifa, ki bo ščitila domačo industrijo, stopi v veljavo prav kmalu. O njenih podrobnostih javnost dostoj se ni obveščena. S finančnim zakonom je vlada pooblaščen, da sama brez narodne skupščine uzakoni novo carinsko tarifo. Merodajni krogi motivirajo to z bojaznijo, da bi utegnile nastati v gospodarskem življenju države silne perturbacije, ker bi se pojavila splošna spekulacija pred uveljavljanjem nove carinske tarife, čije odredbe bi bile znane vsaj v glavnih potezih javnosti, čim bi prišel zadevni zakon pred narodno skupščino. Načrt novega proračuna pride pred narodno skupščino vsakega v 10 do 15 dneh.

Položaj na lesnem trgu

Izvoz našega lesa v Italijo zadnje čase lepo napreduje. Tudi na Madžarsko in v Švico gre naš provornost les v večjih količinah. Nasprotno pa vlada na francoskem lesnem trgu velik zastoj in naša lesna industrija zelo občuti rezerviranost francoskih kupcev. Z druge strani, kar se tiče našega izvoza v Italijo, se zdi, da polagajno njeni gospodarski krogi veliko važnost na konferenco v Firenci med našo državo in Italijo, računajo, da bodo na tej konferenci odstranjene vse ovire glede direktne italijansko-jugoslovenske železniške tarife po vzorcu jadranske, ki že pospešuje promet Avstrije in zapadnega dela naše države v italijanskih pristaniščih Trstu in Reki. S tem bi bil naš izvoz izročen na milost in nemilost Italijanom, ki pa delajo bržkone račun brez krčmarja, zakaj naša delegacija ne sme pozabiti Susaka in favorizirati italijanskih pristanišč na račun naših.

V Zagrebu notirajo: javorjevi hlodi prve vrste 700—900 Din, jesenov hlodi I. 700 do 900, mehki tesani les 350—500, mehki oblani les 600—800, hrastovi hlodi I. 1500—2000, II. 900—1100, hrastovi hlodi za furnirje 3000 do 4000, hrastove deske do 5 cm 2200 do 2600, bukov hlodi I. 350—400, brestovi hlodi 500—650, brzojavni drogi jelovi 50—80, žel. pragi hrastovi 30—90, drva buk. I. 2700 do 3600 vagon, II. 2200—2700. V Trstu je položaj na lesnem trgu precej oslabljen. Vzrok je bržkone ta, da sta Avstrija in Madžarska izvažali pred vojno vse les preko Trsta. Avstrijski producenti skušajo zdaj kriti svoje potrebe neposredno, z druge strani pa je navezana jugoslovenska produkcija na Susak in jo Avstriji v vsakem oziru izkorišča. Tržaški interesi hočejo in bi radi izposlovali od vlade, da se izvoz lesa preko Trsta poveča. Govori se tudi, da so se začela trgovska pogajanja med nemškimi lesnimi trgovci in avstrijskimi producenti. Tržaški lesni trg občuti precejšen vpliv Reke na promet, ker je ista v neposredni bližini Susaka. V Trstu vlada veliko zanimanje za italijansko-jugoslovensko konferenco v Firenci. Zdi se, da pride vendarle do italijansko-jugoslovenske železniške tarife po vzorcu jadranske. Položaj na italijanskem lesnem trgu je splošno depimiran. Zlasti lesni trg v Trstu nima že davno več onega pomena, kakor nekoč. Avstrija prodaja svoj les direktno Italijanom, dočim je naše pristanišče na Susaku povsem nadomestilo Trst, vsaj kar se tiče lesne trgovine.

—g Bosanske silve kažejo letos zelo dobro. Isto velja tudi za Srbijo. Za izvoz so izgledi izborni, ker so po svetu vse stare zaloge izčrpane. Kupci silv se že oglašajo zlasti iz Nemčije.

—g Poljedelsko-industrijska razstava in velesejem v Subotici. Od 22.—31. avgusta se bo vršil v Subotici I. velesejem s poljedelsko in industrijsko razstavo. Na razstavi bodo poleg domačih tudi inozemski izdelki, ki jih uvažamo v Jugoslavijo, ker je cilj te razstave pokazati zvezo industrijsko-trgovskega življenja naše države z inozemstvom. Razstave se lahko udeležijo vsaka domača in inozemska tiskarica. Prijavitelj se je treba do 1. julija. Posetniki imajo na vseh železnih 50 % popust, kar velja tudi za prevoz blaga.

—g Direktni tranzit Poljske - Jugoslavije. Na mednarodni železniški konferenci v Beogradu, na kateri se je razpravljalo tudi o direktnem blagovnem prometu med Poljsko in Jugoslavijo, je bilo sklenjeno, da se uvede direktni tranzit med obema državama dne 1. julija.

—g Novi vojni red. Prometni minister je podpisal novi vojni red, ki velja za vso kraljevino. V veljavo stopi 5. junija. S tem je urejen ekspresni in brzi promet. Za nepotrebne zamude so določene stroge kazni.

—g Tržna poročila. Naše perutnine gre zadnje čase nekaj v Nemčijo in Italijo. Nemčija se zanima večinoma za mlado perutnino, ki je pa žal še nimamo. Italija plačuje po 12 lir kilogram. Jajca spravljajo večinoma v ledenice. Cene notirajo 0,70—0,80 do 0,85 po pokrajinah. Tendence na tržišču jajec je povsod labilna. Za boljše štajersko in dunajsko blago se dobi tudi 140 fr., za slabšo kvaliteto — Bosna in Srbija — 100 do 135 švic. frankov. London in severna Nemčija je preplavljena z ruskim blagom. Našemu izvozu jajec delata konkurenco Romunija in Poljska. Rusko blago je dobro. Italija je znižala izvozno ceno od 2,25 na 1,40 leva, carino pa od 0,60 na 0,40.

—g Prodaja lizola, lanolina, etra in razkuževalnega sredstva se bo vršila dne 13. junija t. l. pri direktni državnih železnic v Zagrebu. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

—g Dobave. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 19. junija t. l. pri intendanturi komande Vrbaske divizijske oblasti v Banjaluki in pri Komandi otočarskega vojnega okroga v Otočcu, dne 20. junija t. l. pri komandah mest v Sisku in Gospiću glede dobave petroleja za posamezne garnizije. — Dne 20. junija t. l. pri direktni državnih železnic v Subotici glede dobave materiala za čiščenje in glede dobave špaga, blaga za zastavice in konopnih cevi; pri direktni državnih železnic v Sarajevu glede dobave bandaža. — Dne 22. junija t. l. pri direktni državnih železnic v Ljubljani glede dobave železniškega materiala za gornji ustroj; pri direktni državnih železnic v Subotici glede dobave firneža, terpenina in laka ter glede dobave električnega materiala; pri direktni državnih železnic v Sarajevu glede dobave stekla. — Predmetni oglas z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

—g Dobave. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 2. junija t. l. pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 500 kg petroleja, dne 4. junija t. l. pa glede dobave 290.000 kilogramov ovsa. — Dne 6. junija t. l. pri komandi Brodarske podoficijske šole v Šibeniku glede dobave 2400 m³ drv. — Dne 8. junija t. l. pri direktni državnih rudarskih podjetjih v Sarajevu glede dobave jeklene vrvi. — Dne 12. junija t. l. pri direktni državnih železnic v Sarajevu glede dobave kudelje in bakelje. — Dne 15. junija t. l. pri direktni državnih železnic v Sarajevu glede dobave 100 ton bukovega oglja. — Dne 18. junija t. l. pri direktni državnih železnic v Sarajevu glede dobave vrvice za masenje; pri direktni državnih železnic v Zagrebu glede dobave koks in oglja. — Dne 19. junija t. l. pri direktni državnih železnic v Sarajevu glede dobave 100 ton bukovega oglja; pri direktni državnih železnic v Zagrebu glede dobave kositra, cinka in antimona. — Predmetni oglas z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

mestoma še dokaj čedno kombiniral, a je pred golom odrekel. Perška je svojim partnerjem pripravil lepe šanse, ki jih pa niso znali izrabiti. Babič je bil zelo slab, slabši Pavlekovič.

Potek igre

Takoj v prvi minuti silen napad Gradjanskega, ki iziši kot. Nastane par opasnih situacij pred golom Ilirije in Matko v tretji in četrti minuti z uspehom intervenira. Gradjanski še vedno močno pritiska, napad predvaja lepo kombinacijo. — Perška vzorno deli žoge in spretno dirga ves napad. Kritična situacija nastane zopet v enajsti minuti in Gradjanski doseže drugi kot, katerega Babič pošlje v avt. Polagoma prehaja Ilirija na površje. V 17 minuti Poduje lepo predloži Omanu, ki skuša pobežniti, soto. Dasovič mu na begu žogo odvzame. Gradjanski zopet vehementno napada in naša krilska vrsta z obrambo vred ima težko delo. Opaža se precejšnja nervoza naših obrambnih igralcev, ki podajajo žogo zelo nerodno. Videti jim je, da jim tudi delajo mnogo preglavice splošna tla, česar pri Gradjanskem ni opaziti. V 18 minuti Ilirija rpištrfira. Krasnaka Zupančič (krilo) — Poduje konča v kotu. Zupančič strelja kot. Pred golom Graj. nastane precej kritična situacija in Poduje izraabi ta trenutek ter pošlje pravo bombo iz daljave petih metrov na gol. Žoga se odbije od Mihalčičevih rok tik pred prečko ter nato v gol. Viharen aplavz publike. — Jedva mine 1 minuta. Že pobežne Poduje drugi (solo) ter mimo presenečenega Mihalčiča plasira v levi kot. Ta uspeh je bil kronan z velikanskim aplavzom publike, ki se kar ni hotela pomiriti. No, modri ne odnehajo, vehementno napadajo ter ustvarijo več kritičnih situacij pred golom Ilirije. V 32 minuti Matko obrabi nevaren strel, ki mu pade iz rok, pridrvi Potocki ter požene žogo v prazen gol. Rezultat 2 : 1. V 30 minuti kot proti Iliriji, Mihalčič reši. V 41 minuti Dekleva zagreši napako, ki bi Ilirijo kmalu veljala gol. V zadnjem hipu reši Pogacar. V 43 minuti zopet kot proti Iliriji.

Babič strelja v avt. Do konca prvega polčasa ostane rezultat neizpremenjen.

Drugi polčas: Gradjanski takoj v začetku silno napada ter Ilirijo potlone v delno defenzivo. V tretji minuti Matko ubrani krasen strel Götza. V četrti minuti kot proti Iliriji v slednji se eden, oba pa ostaneta neizrabljena. V 8 minuti prode Doberlet, ki je zamenjal Peva'eka na jeveno krilu ter vzorno odda nepokritevno Omanu, ki plasira mimo Mihalčiča v gol. Rezultat 3 : 1. Ilirija je sedaj znatno boljše ter čvrsto pritiska. V 15 minuti se Oman nudi druga prilika, ki pa ostane neizrabljena. Gradjanski napada vehementno in izsit: dva kota, prvi ostane neizrabljen, drugega strelja Babič kot običajno v avt. Nato izmenjajoči napadi z obeh strani, vendar ima Ilirija mnogo več odigre. V 40 minuti leva spolka Gradjanskega Artl ostro strelja na gol, Matko sicer ubrani ali žoga preko njega skoči v gol. Rezultat 4 : 2. — Ilirija zopet vstrajno napada ter doseže 2 zaporedna kota, pri katerih se Mihalčič bravorozno izkaže. V zadnji minuti kot proti Gradjanskemu in koncem, nato pa na igrišču nepojasnjen incident, ki so ga menda zagrešili igralci Gradjanskega. Soditi je jako dobro ter popolnoma objektivno g. Kramaršič.

HAŠK — ILIRIJA 6 : 1

V predtekmi je družina Haška porazila družino Ilirije s 6 : 1. Domačin tega poraza niso zaslužile, bile so Zagrebčankam enako močne v polju, odredbe pa so pred golom. Družini sta nastopili v sledeči postavi: Haška: Haranović — Vidrih — Flick, Tomislav — Crnić, Zajc, Soukup.

— Ilirija: Križ — Wider — Kanoni, Oman — Legat, Petan, Bernik. Vodstvo je dosegel H. po 6 m v 17 min., v 18. je Bernikova izenačila. V 21. min. zabije Crnićeva 2. goal. Polčas 2 : 1. V drugem polčasu doseže Hašk še štiri goale ter postavi na 6 : 1. Sodnik g. Modec je sodil dobro, čemu pa ni priznal goala za Ilirijo, ni znano.

To in ono

Amerika se odmika od Evrope

Učenjaki so ugotovili, da se Amerika od nas oddaljuje. To ne pomeni, da se bo ameriška civilizacija polagoma popolnoma oddaljila kulturni starega sveta. Amerika se namreč v doslovnem pomenu od nas oddaljuje, to je ves ogromni ameriški kontinent se odmika od evropskega in afriškega kontinenta. Ta trditve se zdi na prvi pogled neverjetna, vendar pa je resnična in njene posledice so zelo zanimive. Na vzhodni Grenlandiji so v zadnjem stoletju trikrat astronomično merili zemljepisno lego po Greenwichu in sicer leta 1823, 1869, in 1906. Pri drugem merjenju so ugotovili, da je Grenlandija 42 metrov dalje na zapad od Evrope nego je bila pri prvem. Se večja razlika je bila med drugim in tretjim merjenjem, ko se je pomaknila Grenlandija za 1190 metrov na zapad. Če razdelimo te številke na leta, vidimo da se je oddaljila Grenlandija od Evrope v prvi polovici minulega stoletja vsako leto za 9 metrov, pozneje pa povprečno za 32 metrov letno. To presenetljivo dejstvo so konstatirali tudi v Severni Ameriki. Observatorij v Cambridgeu meri svojo zemljepisno lego po observatoriju v Greenwichu nepretrgoma od leta 1866. In tudi tu so ugotovili, da se Cambridge stalno oddaljuje od glavnega meridijana. Povprečni prirastek zemljepisne dolžine znaša letno 3,5 m, kar pomeni, da se s to neznamo ali konstantno brzino ameriški kontinent oddaljuje od starega sveta. V milijon letih bi znašala ta pot 3500 kilometrov, kar pomeni, da bi že davno poprej izginila Behringova morska ožina in Aljaska bi se spojila z vzhodno obalo Sibirije.

Dejstvo, da se ogromni ameriški kontinent že v naši dobi stalno premika, vodi do nedoglednih posledic. V prvi vrsti je s tem ovrženo staro naziranje, da so kontinenti nespremenljive celine, trdno spojene in zrasle iz jedrom naše zemlje. Premikanje kontinenta si moramo razlagati samo z novejšo teorijo, ki predpostavlja, da je snov v globinah zemlje podobna segrete mu vosku, da torej ni še čisto strjena. In v to snov, sestojajo iz težjih plasti, nego jih poznamo na površini zemlje, se poglabljajo kontinenti tako, da plavajo v nji in na nji kakor zamašek na vodi. Dno oceanov tvori samo nižjo in mehkejšo skorjo spodnje snovi. Globina kontinentalne mase se odpira na 100 km tako, da so tudi največje morske globline v primeri z njo neznatne. Če pa smo si na jasno, da se ameriški kontinent premika, moramo tudi predpostavljati, da so bili v pradednih časih kontinenti drugače sestavljeni, to je da se je držala Amerika prvotno Evrope. Če je to res, morajo biti v strukturi obeh kontinentov še danes značilne skupne poteze, ki potrjujejo domnevo, da sta tvorila Amerika in Evropa nekoč en kontinent. In res vidimo te skupne znake v strukturi.

Primerjajte na zemljevidu grobi obrisi zahodne obale Amerike z zahodno obalo starega sveta. Paralelnost je presenetljiva. Velikemu loku, s katerim se zarezje Guinejski zaliv v zahodno obalo Afrike, odgovarja v isti višini ogromna izbočenost Južne Amerike, ki se konča z rtom Sv. Rocha in rtičem Branco na skrajnem vzhodu Brazilije. Če si torej mislimo, da je Mehikanski zaliv in Karibsko morje poznejša tvorba, kajti prvotno polotok Florida, Yucatan, Veliki in Mali Antili ter Bahamski otoki se niso bili ločeni, tedaj je jasno, da odgovarja velik krog, s katerim sega nad-ekvatorska Afrika na zapad, polkrogu, ki ga tvori približno vzhodna obala Združenih držav, Florida, njeno nadaljevanje na otokih ter obrežje Venezuele, Guyane in Brazilije. Na severu gre obala starega in novega sveta narazen, prva proti severovzhodu, druga pa proti severozapadu (Labrador). Ali kakor v dokaz, da je ta te-

orija pravilna, leži med obema kontinentoma ogromni klin Grenadije, čije vzhodna obala povsem odgovarja liniji evropskega severa, zapadna je pa paralelna z Labradorjem in Baffinovim zemljo. Grenlandija je torej tretji sestavni del prvotne celine in otoki pri Evropi, Severni Ameriki in Grenlandiji so le izpopolnitev nekdanjega skupnega kontinenta Evrope in Amerike.

Pa ne samo zemljepisni znaki nam kažejo, da je lahko praelocv potoval iz Evrope v Ameriko peš, nego tudi po geološkem sorodstvu obeh odrganih delov sveta lahko spoznamo, da je ta teorija pravilna. Grenlandija ima na severovzhodu bogate žile premoga istega tipa, kakor Spitzbergi, v južnem delu pa iste vrste bazalta, kakor Islandija, Farski otoki in otok Jan Mayen. Iz srednje Francije se razprostira preko Bretagne pogorje iz premogovne dobe, ki se naglo konča na Irskem. Ostro je odrezan na morski obali tudi gorski greben Allegbany, ki izvira iz iste dobe. Slučne znake prvotne skupnosti najdemo tudi med kaskipim in patagonskim pogorjem. Poleg tega nam potrjujejo omenjeno teorijo tudi paralelni morski zalivi ameriškega in evropskega Sredozemskega morja. Isto velja glede botanike in zoologije. Na vzhodu Severne Amerike so nekatere primitivne rastline, polži in sladkovodne ribe enake kakor v zapadni Evropi.

Stara teorija je razlagala prvotno skupnost obeh svetov z eksistenco kontinentov, ki so poginili, na njihovem mestu pa se je pojavilo morje. Že pomislek, odkor naj bi se vzelo te ogromne količine vode, govori proti stari teoriji. Verjetnejša je nova teorija, ki jo zagovarja prof. dr. Wegner in ki predpostavlja, da so bili prvotno vsi kontinenti združeni in zbrani okrog trdega jedra, čigar središče je tvorila Indija, na kar so se sčasoma ločili ter se pomikali proti zapadu. Med starim in novim svetom se je začela ta razpoka širiti od juga in edino prvotno morje, ki je nekoč valovilo ob edinem prvotnem kontinentu, je začelo prodirati v to razpoko, dokler ni nastal iz nje današnji Atlantski ocean.

Metuljčkanje

Zvezda. Godba je zaigrala znova in večerni zefir je odnašal sladke melodije po parku, zvoki so se odbijali od debel kostanjev, se prelivali v ožračju in rahlo udarjali na uho sladki punčki, sloneči ob železnih ograji. Gospod Štefan se je sukal podjetno med množico ljudstva s prijetno zavestjo v srcu, da je sam, sam... To se pravi, da se je malo prej odpeljala njegova žena na obisk domov k svojim staršem. Gospod Štefan je užival radosti slavnega vdova in to ga je neznansko poživljalo, obenem pa se mu je že porajala skrita misel, da bi si poiskal družbe v svojem samstvu. Sladka punčka ob ograji je vzdihnila nekam hrepeneče in njen okrogli pitkaniti obrazek je vzbudil pozornost po družbi hrepeneča šetalca.

»Vas zabava godba, gospodična?« Sladka dečka se je našobila, pa se še zamejala. Vprašanje ji je bilo očividno všeč. »Neznansko...!«

Gospod Štefan se je zadovoljno smehljaj, saj je našel prijetno dužbo za svoje samstvo. Prišel je govoriti. Iz vsake njegove besede je dihal ljubezven. V živem razgovoru sta se oddaljevala iz sfere Krapeževe muzike. Stala sta v temi konec ulice. Sladka mladenka se je kazala vedno bolj dostopna za preklepejoča kavalirjeva čustva. Šepnila je spremljevalcu, da je prišla v mesto šele z opoldanskim vlakom in da so sobe v hotelih gotovo vse oddane...

Val sreče je objel kavalirja, gospoda Štefana. »Mucek, ena, dve, ti, pa sva v mojem stanovanju!«

Zavila sta okrog vogla, stopila še pa korakov in zaškripal je ključ v vratih, se vžgala luč in gospod Štefan je stal med štirimi stenami nasproti nočnemu metuljčku. Sladka dečka je bila silno vzgajena deklica izbornih manir in drugih — vrlin. V svojem samstvu se je počutil gospod Štefan, dokler je bedel, izborni. Toda pozneje so ga mučile težke sanje. Toda naenkrat se je zbudil. »Pleske« se je slišalo. Oh okno je udarjalo nekaj drobnega kakor pesek in kakor iz daljave je čul glas svoje ženske: »Štefanček, — odprite!« Skočil je prestrašen pokonci in njegovo srce je utripalo, da nikoli tako. Dvignil je s pogledom v stran, sladka punčka je spala tako sladko. Vražji slučaj! Štefan je odpiral okno, poslušal. Da, spodaj je stala ženica in še nekoč.

Kot bi trenil, je bila sladka punčka zbujena in na nogah. Posamni kosi obleke so skakali na njo kot da so začarani. Gospod Štefan se je hitro odločil. Jadrno je potisnil preprošeno vilo vun v temno večje in jo skril za kup zabojev. Nato je hitel odpirati. Veš, veš, je gostoleta ženica, srečali sva se na kolodvoru v Grosupljah, pa je dejala mamica, da moram nazaj, ker hoče ona v Ljubljano.

Ko so prišli v stanovanje, je bila ženica vsa srečna: »Kako si priden,« ga je hvaležila. »Trdno sem bila prepričana, da boš danes krolal!«

Gospod Štefan je odgovoril nekam razdraženo: Kaj ti ne pride na misel! in na koncu ji je rekel: »dušica!« Šli so k postelji. Tašča je zjutraj kmalu vstala in odšla na trg. Ko je odpirala večna vrata, je pozdrevila mala, okrogla, sočna, malo premažena stvarca, želeč ji: »Dobro jutro« in smuknila skozi vrata.

Amundsen na severnem tečaju

Nekateri inozemski listi so že v soboto priobčili senzacionalno vest, da je Amundsen srečno dosegel severni tečaj in da se že vrača v Kingsbay. V imenu norveškega kralja je zasedel severni tečaj ter nazval te doslej neznane ledene pokrajine zemljo kralja Haakona. Sam Amundsen se ni poslal nikakih poročil o svoji ekspediciji.

Zopet potres na Japonskem

Po poročilih iz Tokija je zadeli zapadni del Japonske nov katastrofalni potres. Mnogo krajev je uničenih. Ker pa so bile pretrgane vse brzojavne zveze, ni podrobnih poročil o številu ubitih in o škodi. Vsa poročila o elementarni nesreči, ki je zopet zadela Japonsko, se pa vjemajo v tem, da je število ubitih in ranjenih ogromno. Ognjišče potresa je bilo v območju prefektur v Hiogo in Kioto. Tri mesta so popolnoma razdejana. Več predorov je potres zasul. Podrlo se je tudi več mostov. V nekaterih krajih so popokale vodovodne cevi tako, da je prebivalstvo brez vode. Mesti Osaka in Kioto je potres močno poškodoval. Najbolj so bili prizadeti kraji na morski obali, ker je potres dvignil ogromne mase vode, ki so preplavale vso okolico.

Atentat v češkoslovaškem konzulatu v Krakovu

Iz Krakova poročajo: V soboto opoldne je bil izvršen v prostorih tukajšnjega češkoslovaškega konzulata bombni atentat, pri katerem je bil konzularni uslužbenec Kolodziejsky ubit, konzularni uradnik Opatny pa težko ranjen. Atentator je 60-letni Jan Lech, o katerem se ne ve, kateri državi pripada. Atentator je bil aretiran. Atentat je bil izvršen tako-le: V soboto opoldne je prišel na češkoslovaški konzulat siromašen obleden mož. Zahteval je »sami list in trdil, da je češkoslovaški državljani. Ko mu je uradnik Opatny razložil, da mora do- prineiti dokaze, je postal mož aroganten. Uslužbenec Kolodziejsky ga je prijel za roko, da ga postavi na cesto. Med težniti vrati se mu je neznanec iztrgal, prišel je k oknu sobe, v kateri izdajajo potne liste, ter vrgetl v sobo bombo, ki pa ni eksplodirala. Nato je atentator naglo potegnil iz žepa samokres ter ustrelil proti uslužbencu in uradniku. Kolodziejsky je bil zadet naravnost v srce ter je takoj obležal mrtve. Opatny je bil k sreči samo ranjen. Atentator je hotel po svojem zločinu pobežniti, pa ga je občinstvo prišlo in izročilo policiji. Pri preiskavi se je ugotovilo, da je imel neznanec pri sebi poleg bombe in revolverja tudi še nabito Manlicherjevo karabinko. Na policiji je izjavil, da se piše Jan Lech, da je star 60 let in da se je rodil v Stepirovu na Poljskem. Žrtve atentata je konzularni uslužbenec Kolodziejsky, rodom Poljak, ki je služil pri čsl. konzulatu že od l. 1920. Atentat je baje posledica ogorčenja, ki se je polastilo Lecha, ko mu niso hoteli dati na konzulatu invazijske rente.

Glavni urednik: RASTO PUSTOSLSEK. Odgovorni urednik: VLADIMIR KAPUS

Sport

Ilirija — Gradjanski 4 : 2 (2 : 0)

Časten dan Ilirije. Zaslužna zmaga po žrtvovalnejše se borečega moštva. Goale so strelali: Poduje 2, Oman 2 za Il., Potocki, Artl za Gradj.

Včerašnjaj dan gotovo ne bo ostal pozabljen v kroniki sportne zgodovine Ilirije in slovenskega sporta sploh. Prva ku Slovenije, Iliriji, je že v drugič uspelo l. kapitulaciji prisiljeni glasovite zagrebške »purgerje«, klub Gradjanski. Ne negiramo sicer dejstva, da sta manjkali Gradjanskemu dve odločilni sili, Papec in Mantler, vendar je prvega uspešno nadomestoval Götze, dočim je napad silno pogršel Mantlerja. — Tudi ne trdimo, da je bila Ilirija boljše, zakaj v polju je Gr. predvedel efektivnejšo igro, ki pa je ostala brez koristi, kajti njegovemu napadu je manjkala odločilna poteza: prodornost in strel na goal. Precej je »purgerje« spremljala tudi smola, toda zmage niso zaslužili. V tem oziru je treba priznati, da je Ilirija zlasti njen napad znal boljše izkoristiti nudene mu šanse. — Sploh se domače moštvo izpopolnjuje od tekme do tekme. Tendence navzgor je bila opaziti že od gostovanja Sturm v Ljubljani. Posrečena je tudi sestava moštva in če bo Ilirija igrala s tako požrtvovalnostjo, brezprimernim elanom, voljo do zmage, bo

letos še žela mnoge lavorike. Moštvi sta nastopili v slednih postavah:

Gradjanski: Mihalčič — Polič, Dasović — Remec, Götze, Kersting — Babič, Perška, Potocki, Artl, Pavlekovič.

Ilirija: Miklavčič — Pogacar, Beltram — Zupančič Lado, Zupančič — Gabe, Dekleva — Zupančič Janez, Poduje, Milan, Oman, Pevalek (Doberlet). Glede načina igre je bila med obeh moštvi velika razlika. Gradjanski je pokazal tehnične vrline, razne trike in finese, Ilirija se je uveljavila z boljšo taktiko. Zlasti je igral večraj odlično ves napad, kjer sta Oman in Poduje izkoristila vsako priliko. Milan je bil malce neokreten, a je dobro delil žoge. Janez na krilu v izredno dobri formi, Pevalek boljši kot običajno, a Doberlet izvrsten. Krilska vrsta je bila prvi polčas nesigurna, povzpela se je šele v drugem ter je znatno nadkriljevala zagrebško. O Deklevi treba reči, da se razvija v odličnega igralca. — Gabe je bil kot običajno hrbenica moštva, Lado pa internacionalu Babiču sploh ni dal dihati. Oba branilca izredno pridna in požrtvovalna. Miklavčič večraj ni zadovoljil.

Gostje so imeli najboljše moči v Götzu, Perški in Mihalčiču. Izrazito slaba je bila obramba, kjer je Polič delal velike vrzeli. V krilski vrsti je poleg Götze zadovoljil Remec, Kersting zelo slab. Trio napada je

OSKAR H. Razpad carstva

Roman zadnjega avstrijskega cesarja.

»Ne bo plačal tega denarja,« je hladno izjavil Wolkenstein, »vendar pa potrebujem njegove bone v druge svrhe. Da rešim žrtev njegove brezvestnosti iz njegovih krempljev. On je npr. stvarno manj vreden človek. Sumim, da izrablja razmerje svojih hčera v izsiljevanje.«

Baron je obstal. »Prosim Te, to vendar ne gre. Potem bi on bil vendar kanalijski.«

Wolkenstein je zmajal z ramami in se poslovil.

Pred mojim odhodom se še vidiva. Morda Ti potem lahko dam točnejša pojasnila.

Barona, ki še vedno ni mogel v stvar verjeti, je pustil samega v dvomih in se napotil v svoj hotel. Preden se je vlegel, je preštel bone, ki mu jih je podpisal dvorni svetnik. Boni so se glasili na vsoto 20.000 K. To je bil znesek, ki ga Horting pri svojih razoranih razmerah na noben način ni zmožal.

Drugi dan zjutraj mu je Toni že pri zajutru vročil pismo, v katerem ga je dvorni svetnik prosil, naj mu dovoli rok 48 ur, da uredi svoj igral-

ski dolg. Wolkenstein je vedel, zakaj. Horting je hotel nadvojvodo z novim grozilnim pismom prisiliti, da mu da denar, in nastavi bivšemu ljubavniku svojih hčera na prsa vijak javnega škandala. »Zmotil se boš,« si je mislil grof, »to pot napravim debelo črto preko Tvojega računa.«

Odpisal je dvornemu svetniku, da si bo dovolil ga posetiti tekom dopoldneva. S pismom je poslal Tonija v Hortingovo stanovanje. Nato se je oblekel in sprejel agenta detektivne pisarne. Mož je vstopil z radostnim ponosom.

»Gospod grof, ukazali ste mi, da naj danes zjutraj podam svoje poročilo. Zasedel sem hčerki gospoda dvornega svetnika Hortinga. Dami sta šli v opero in sta se na hodniku sestali z dvema kavalirjema. Ta kavalirja sta bila konjeniški častnik poročnik grof Hegessalva in ataše francoskega poslanstva vicomte de Loroulet. Oba para sta bila, kakor se je zdelo, v zelo intimnem razmerju in sta prisostvovala predstavi v skupni loži. Po predstavi so se odpeljali k Hofnerju, kjer so v separaju šampanizirali. Nato sta se para ločila. Vsak kavalir se je odpeljal s svojo damo. Sledil sem gospodični Heleni, ki se je peljala v atašejevo stanovanje in ki se je nato šele ob 8. zjutraj vrnila v avtomobilu domov. Najbrže je prenočila pri kakšni prijateljici, je agent zaključil svoje poročilo s precej zlobnim smehljajem.

»Človek, Vi ste vso noč opazovali stanovanje?

To je bilo odveč! Zadrževalo bi mi dejstvo, da se je dama z atašejem peljala v njegovo stanovanje.«

»Ne, gospod grof, to bi bilo zapravljanje časa. Povratek gospodične Helenice sem proizvedel pri vratarici v hiši, v kateri stanuje dvorni svetnik. Sam sem poskusil priti v stike z gospodično Suzo Tagnerjevo. Ta mlada, prav lepa dama ima razmerje z dvornim svetnikom.«

»Ali se je Vam posrečilo? Čas ni bil baš ugoden za to.«

»Gospod grof, že pri prvih poskusih, ki sem jih napravil glede dvornega svetnika Hortinga, sem dognal njegovo razmerje z gospodično Suzo. Že takrat sem poskusil se ji približati. S starim dvornim svetnikom se še vedno lahko merim. Včeraj sem te svoje že obstoječe stike izrazil in naskočil Suzano. Sprva ni hotela z barvo na dan, končno pa sem premagal vse njene pomisleke. Dvorni svetnik jo je pridobil z obljubo, da jo spravi na dvorno gledališče. To je sen vsake igralki. Ko je izrazila svoje pomisleke, ji je pripovedoval, da je bil učitelj nadvojvode Karla in da ima najboljšo stiko z dvornim. Kasneje ji je zaupal, da je bil nadvojvoda z njegovima hčerkama v zelo intimnih, da, lahko bi se reklo, v najintimnejših odnosih.«

Bila je to grda beseda, ki jo je Wolkenstein udušil med zobmi. Stari Horting, ki je žrtvoval

svojemu življenjskemu nagonu čast in vest, se mu je zdel kot navaden lopov, ki zasluži samo zaničevanje. Srce mu je okamenelo in odločil se je, da nastopi proti njemu z vso brezobzirnostjo.

»Ali je to že vse?«

»Se ne, gospod grof. Dvorni svetnik je očitno brezmejno zaljubljen v gospodično Suzano. Obljubil ji je celo poroko, vendar šele, ko bo angažirana v dvornem gledališču in ko bosta njegovi hčerki izven hiše. Obe sta zaročeni. Adela z nekim arhitektom, ki ni več mlad, pa ima veliko veliko ime in mnogo denarja; Helena z nekim ministralnim tajnikom, ki sicer nima nobenega imetja pač pa mnogo častihlepnosti in trdno nado, da mu bo ta ženitev mnogo koristila pri napredovanju.«

Wolkenstein si je delal beležke. »To je že mnogo vredno. V zvezi z ljubezenskimi aferami mladih dam je to prav ostro orožje.«

»Še nekaj vem, gospod grof. Seveda je pri tem potrebna skrajna diskrecija. Dvorni svetnik je pripovedoval gospodični Suzani, da je razmerje svojih hčera z nadvojvodo izpletel po želji nadvojvode-prestolonaslednika Frana Ferdinanda, in to razmerje tudi niti, ker bi bil Fran Ferdinand rad imel, da bi se njegov nečak kompromitiral v javnosti.«

Chocolat RUFF Bonbons

1408

Perilo

1573

damsko, moško, otroško, namizno in posteljno.

Kopalne potrebščine

najceneje in najboljše pri

C. J. HAMANN,

LJUBLJANA, MESTNI TRG STEV. 8.

ZAHVALA.

Ob prerani izgubi našega sina, brata, strica in vsake, gospoda

JANKA BERNIKA

trgovca

smo prejeli iz vseh strani obilo dokazov tolažilnega sočustvovanja, za katero se vsem iskreno zahvaljujemo.

Posebno hvalo vemo preč. duhovščini, st. čitalnici in požarni bramb. v Šiški, vsem poštovnim g. pevcem za ubrano in genljivo petje ter darovalcem lepih vencev, kakor tudi vsem prijateljem, znancem za spremstvo na zadnji poti. Bog plačaj vsem!

Višnja gora-Ljubljana, 21. maja 1925.

Žalujoča rodbina Bernikova in sorodniki.

1877

Naš dobri soprog, preskrbni oče, sin, brat, stric in svak, gospod

Ivan Masten

hr. gimnazijski profesor

nas je danes ob polu štirih popoldne po dolgi, mučni bolezn, previden s sv. zakramenti, za vedno zapustil.

Pogreb preblagega pokojnika se bo vršil v torek, dne 26. t. m. ob petih popoldne iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.

Vsi, ki ste poznali njegovo blago srce, ohranite mu prijazen spomin.

Kranj, dne 24. maja 1925.

Žalujoče rodbine: Masten, Mayr, Suchy.

Mali oglasi, ki služijo v posredovalni in socialno namenu običajno, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.

MALI OGLASI

Zenitve, doplačevanje ter oglašitve strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 10. Najmanjši znesek Din 10.

Službe

Natakarico

na račun, starejšo, vodstva zmožno, sprejemem tekojo v dobro obiskano gostilno v Ljubljani. — Ponudbe pod »Kavčija 1561« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Foto-aparat

9 x 12 (kamera) izvrsten predvojni objektiv, s pripravi — se ceno prodaja. — Ogleda se vsak dan od 13.—15. pri And. Adamcu, Ljubljana, Kolodvorska ulica 28/1. 1571

Starejša dekle,

poštena in skrbna, vajena šivanja, kuhanja ter vsega gospodinjstva dela — išče primerno službo. Najraje gre kot oporoginja ali samostojna gospodinja. Ozira se le na lepo ravnanje in trajno službo. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 1565

Sobarica,

vajena šivanja in dobra likarica ter vajena vseh del — išče službo pri boljši družini. — Nastop takoj. — Ponudbe pod »Sobarica/1553« na upravo »Slov. Naroda«.

Likarice

za perilo in obleke, do tro izvežbane — se takoj sprejmejo. Naslov: Belihar i Velepič, Spodnja Šiška, Kolodvorska ulica 150. 1578

Kupim

Kavarniški sluga

in vajenec se sprejmeta. Narodna kavarna. 1552

Suhe gobe

(nove) in ZDRAVILNA ZELISKA kupuje V. H. Rohrmann, Ljubljana, Sv. Petra nasip 27 (za vodo). 1572

Prodaj

Prodaj klavir.

Glede kakovosti pove g. Jurasek, Ljubljana, Wolfova ulica. — Naslov pove upravo »Slovenskega Naroda«. 1569

Stanovanja

Soba išče

uradnica s 1. junijem: gre tudi kot sestanovalka. — Ponudbe pod »Junij/1554« na upravo »Slov. Nar.«.

Razno

Predtiskanje

ročnih del najmodernejših vzorcev po izvanredno nizkih cenah. — Pred Skofijo 1/1. 61/L

Najceneje

se podpletajo raznovrstne nogavice — Pred Skofijo 1/1. 60/L

»Abadie«

cigaretni papir zopet stano na zalogi! — A. Lampret, Krekov trg 10.

Dvokolesa!

Najnižja cena in največja zaloga raznih vrst dvokoles, pnevmatike in delov. Prodaja na obroke, ceniki franko. — Tribuna P. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 65/L

Špago, dreto

in vse vrste vrvarskih izdelkov ter v to stroko spadajoče blago dobite v skladišču »Konopnja« Ljubljana, Gosposvetska cesta 2. 103/L

Kovaški premog

(antracit), prvovrstni — prodaja na vagon, kolo, dvor Skofljica, na drobno na licu mesta (rudnik). Obniti se je na rudnik »O. I. en, Skofljica in La« vrtci pri Ljubljani. 150

VSakovrstne KLOBUKE

Nakitene od Din 120.— naprej pri STUCHLY, MASCHKE, Ljubljana, Zidovska ulica. 69/L

Pri »Solncu«

za vodo! K. Widmayer Perlo za gospe, gospode in otroke. Vsa oprava za novorojenčke. Venčke za neveste in birmanke. — Edina zaloga abtahov (peče). Kravate, nogavice, rokavice, obleke za otroke itd. Tovarniška zaloga vseh vrst pletenega blaga. Vsakovrstne jopice in junperji en gros — en detail! 83/L

„HOTEL RIVIERA“

SELCE KOD CRIKVENICE.

Sa velikom terasom na moru tik kupališta. Prvo-razredna kuhinja, 60 lijevih soba na razpolaganje, najnižje cijene. — Preporuča se vlasnik

1576

P. STRINOVIĆ.

Svajcarska fabrika pletalnih strojeva „DUBIED“

traži za Ljubljano i okolino sposobnoga zastupnika, koji bi morao imati svoj lokal. Obratiti se glavnom zastupniku za Jugoslaviju:

Samuel L. Davičo, Beograd,

1575

ulica Kralja Petra br. 60.

Potrtega srca naznanjam, da je Bog poklical k sebi mojo zlato soprogo

JULIJO KISEL

Pogreb bo v torek, 26. t. m. ob polu štirih popoldne iz hiše žalosti, Nunska ul. 11.

Ljubljana, 25. maja 1925.

Franjo Kisel, uradnik drž. železnice

1579

Braća Kolländer (Subotica)

preporučuju bogato skladište perja za jorgane i jastuke od najjeftinije do najfinije vrste. Najbolje poznata eksport firma, potpuno garanciju pruža. — Brza i tačna posługa.

84 L

edino uspešno patentirano in zakon. zavarovano sredstvo proti pleši in izpadanju las ter prhutam. Za eno popolno zdravljenje zadošča škattja po priloženem navodilu. Dobiva se povsod. Po povzetju za Din 100 (in 10 Din za poštino) razpošilja **Kozmetički zavod LEDA**, Zagreb, Nikolićeva 1, poštni predal 35. — Skladišče za Ljubljano: „SALUS“ d. d. 113—L

Potrzi neizmerno žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naša dobra, nepozabna mamica in soproga, gospa

Marija Zajec roj. Cerar

v soboto, dne 23. t. m. opoldne po dolgi, mučni bolezn, večkrat previdena s sv. zakramenti, vdano in mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb blagopokojnice bo v ponedeljek, 25. maja ob štirih popoldne iz hiše žalosti, Emonska cesta 4, na pokopališče k Sv. Križu.

Dago pokojnico priporočamo v blag spomin in molitev.

Ljubljana, 23. maja 1925.

1574

Žalujoči ostali.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

ustanovljena 1900

LJUBLJANA — DUNAJSKA CESTA (v lastni hiši)

PODRUZNICE:

Brezice, Celje, Cernomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst, Agencija Logatec.

Delniška glavica Din 50.000.000—
Skupne rezerve nad Din 10.000.000—

Poštni ček. račun Ljubljana 10509
Brzjav. naslov: Banka Ljubljana
Tel. šte. 261, 413, 502, 503, 504

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoča dela